

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

TALLINNA KOLLEDŽ

Majandusarvestus

Maire Landsberg

**ETTEVÕTTE JÄTKUSUUTLIKKUSE JA
ARENGUPERSPEKTIIVIDE HINDAMINE (OÜ SANTEKSIS
NÄITEL)**

Lõputöö

Juhendaja: Aino Sillamaa

Tallinn 2014

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. JÄTKUSUUTLIKKUSE HINDAMISE JA MAJANDUSANALÜÜSI MEETODID	5
1.1. Jätkusuutlikkuse analüüs ja jätkusuutlik kasv	5
1.2. Majandusaruannete analüüs	6
1.3. Pankrotiohu analüüs	8
1.4. Ettevõtte arenguperspektiivide hindamise meetodid	9
1.5. Ettevõtte Santeksis OÜ tegevuse ja tegevusvaldkonna tutvustus	10
2. SANTEKSI OÜ TEGEVUSE JA JÄTKUSUUTLIKKUSE ANALÜÜS	14
2.1. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs	14
2.2. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs	18
2.3. Ettevõtte suhtarvude analüüs	21
2.4. Ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs	37
2.5. Ettevõtte pankrotiohu prognoos	39
3. ETTEVÕTTE ARENGUPERSPEKTIIVIDE HINDAMINE	41
KOKKUVÕTE	46
VIIDATUD ALLIKAD	49
LISAD	52
Lisa 1. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. bilansid	52
Lisa 2. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. kasumiaruanded	54
Lisa 3. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. rahakäibearuanded	55
Lisa 4. Santeksis OÜ bilansi horisontaalanalüüsi andmed	56
Lisa 5. Santeksis OÜ bilansi vertikaalanalüüsi andmed	58
Lisa 6. Santeksis OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüsi andmed	60
Lisa 7. Santeksis OÜ kasumiaruande vertikaalanalüüsi andmed	61
Lisa 8. Santeksis OÜ finantssuhtarvude tabel	62
Lisa 9. Santeksis OÜ jätkusuutlikkuse analüüsi aluseks olevate finantssuhtarvude tabel	64
SUMMARY	65

SISSEJUHATUS

Käesolevas lõputöös viiakse läbi jätkusuutlikkuse ja arenguperspektiivide hindamine Santeksis OÜ näitel. Santeksis OÜ on väiksem metallitöötlemisega tegelev ettevõtte. Metallitööstus on tööstusharu, mis hõlmab metallesemete tootmise ning metallivalu.

Teema valikul lähtus autor eeskätt ettevõtte juhtkonna huvist antud teema vastu. Ettevõtte majandustulemused on olnud viimastel aastatel negatiivsed, kuid soovitakse neid parandada ja jätkata senist majandustegevust. Ettevõttes ei ole varasemalt läbi viidud põhjalikku majandusaruannete analüüsi ja ettevõtte juhtkond on juhtimisotsuseid vastu võtnud toetudes endi teadmistele ning kogemustele.

Antud lõputöö peab näitama, milliseid muudatusi- ja mis valdkondades oleks tarvilik rakendada, et ettevõtte oleks edaspidi jätkusuutlik ja kasumlik majandusüksus.

Töö eesmärgiks on anda hinnang ettevõtte tegevuse jätkusuutlikkusele ja tuua välja olulisemad tegurid, mis võivad tõsta ettevõtte efektiivsust.

Lõputöö eesmärgi väljaselgitamiseks seadis autor järgnevad uurimisülesanded.

1. Anda erialaste allikatele alusel ülevaade ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüsi ja jätkusuutlikkuse kasvu olemusest, majandusaruannete analüüsi meetoditest ja olemusest.
2. Selgitada erialastele allikatele tuginedes pankrotiohu analüüsi olemust ja ettevõtte arenguperspektiivide hindamise meetodeid.
3. Uurida ettevõtte jätkusuutlikkust, mille aluseks on ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ning vertikaalanalüüs, rahakäibearuande- ja rahandussuhtarvude analüüs.
4. Võrrelda ettevõtte suhtarvude näitajaid Statistikaameti andmete alusel tegevusvaldkonna ettevõtete suhtarvude aritmeetilise keskmise näitajatega.
5. Teostada ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs ja pankrotiohu prognoos.
6. Hinnata ettevõtte arenguperspektiive, kasutades selleks ettevõtte sisekeskonna- ja väliskeskonna hindamise ja analüüsimeetodeid.
7. Teostatud analüüsides põhjal teha omapoolsed järeldused ja ettepanekud ettevõtte majandustulemuste parendamiseks.

Käesolev lõputöö on esitatud kolmes osas.

Esimeses teoreetilises osas antakse eesti- ja inglise keelsete allikatele alusel ülevaade töös kasutatavate uurimismeetodite kohta ja tutvustatakse ettevõtet ning tegevusvaldkonda.

Töö teises osas viiakse läbi ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs, mille käigus teostatakse ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ning vertikaalanalüüs, rahakäibearuande- ja rahandussuhtarvude analüüs ning pankrotiohu prognoos. Suhtarvude analüüsi käigus võrreldakse ettevõtte suhtarvude näitajaid Statistikaameti andmete alusel tegevusvaldkonna ettevõtete suhtarvude aritmeetilise keskmise näitajatega.

Lõputöö kolmandas osas hinnatakse ettevõtte arenguperspektiive, teostades selleks ettevõtte sisekeskonna- ja väliskeskonna analüüsid.

Kokkuvõttes teeb autor teostatud analüüside põhjal omapoolsed järeldused ja esitab ettepanekud ettevõtte majandusolukorra parendamiseks.

1. JÄTKUSUUTLIKKUSE HINDAMISE JA MAJANDUSANALÜÜSI MEETODID

1.1. Jätkusuutlikkuse analüüs ja jätkusuutlik kasv

Jätkusuutlik areng – areng, millega tagatakse majandusüksuse tegevuse jätkumise eeldused ka järgmiseks ja ülejärgmiseks aastaks või täpselt piiramata ajaks. (Mereste:2003 I:306)

Jätkusuutlik majanduskasv on määr, mille juures firma võib kasvada, kui ettevõttel ei ole probleeme rahavoogudega. Selle kontseptsiooni on välja töötanud Robert C. Higgins aastal 1977. Robert C. (Ashta:2008)

Jätkusuutlik kasv on selline müügitulude kasv, millega ei kaasne kohustuste ja omakapitali osatähtsuse muutust. Jätkusuutlik kasv näitab meile, kui palju müügitulud võivad muutuda, jättes kohustuste ja omakapitali suhte endiseks. (Ilisson 2004:127).

Ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs lähtub ettevõtte elutsükli faasidest: tegevuse alustamise faas, kiire kasvu faas, küpse kasvu faas ning kahanemise faas. (Higgins 2012:122)

Tegevuse alustamise faas - tegevus on kahjumis, kuna ettevõtte arendab tooteid ja üritab turule siseneda. Kiire kasvu faas - ettevõtte kasvab kiiresti ja on üldjuhul kasumis, kuid vajab võõrkapitali kasvu finantseerimiseks. Küpse kasvu faas - kasv väheneb, ettevõtte ei vaja võõrkapitali, kasum on stabiilne ja rahavood ületavad ettevõtte reinvesteeringuvajaduse. Kahanemise faas - müügitulud ja tegevuse marginaalid kahanevad ning rahavoogude ülejääki ei ole võimalik tasuvalt tegevusse investeerida. (Ilisson 2004:325)

Ettevõtte jätkusuutlikkuse kasvu eesmärk on suurendada ettevõtte omakapitali, mitte müüki. Kui tootmisettevõtte tahab suurendada jätkusuutlikku kasvu määra, tuleb hoida finantsvõimendus stabiilne ja suurendada kasumimarginaali 5,5% - 7,6%. (Higgins 1977:14)

Vastavalt globaalse ettevõtlusmonitooringu 2013, Eesti Raportile loetakse väljakujunenud ettevõtjateks neid, kes on tegutsenud rohkem kui 42 kuud.

Eestis on pikemat aega tegutsenud ettevõtjaid oluliselt vähem kui varase faasi ettevõtjaid (vastavalt 5% ja 13,1%), mis näitab ettevõtte tegevuse lõppemist enne küpsesse faasi (st üle 3,5 tegevusaasta) jõudmist. See näitaja on Eestis madalam kui sarnase ja kõrgema majandusarengu tasemega riikide keskmine. (Eesti Arengufond 2014)

1.2. Majandusaruannete analüüs

Järgnevalt tutvustatakse finantselemente ja nende olemust.

Majandusanalüüsi uurimisobjektiks on mis tahes majandusüksuses ilmnevad majanduslikud nähtused. Majandusliku analüüsina ehk majandusanalüüsina võib mõista nähtuste üksikasjalikku uurimist, mille eesmärgiks on mitmesuguste tegurite poolt majanduslikele nähtustele avaldatud mõju selgitamine. (Alver, Reinberg 2002:296)

Finantsaruanded näitavad tehingute finantsmõjusid, mis on majanduslike omaduste järgi rühmitatud suurtesse klassidesse. Viimaseid nimetatakse finantsaruannete elementideks. Nendeks on: finantsseisukorra hindamisel - bilansis: varad, kohustused ja omakapital; tegevustulemuste hindamisel - kasumiaruandes: tulud ja kulud; finantseisukorra muutustest - rahavoogude aruandes: kasumiaruande ja bilansi elementide muutused. (Kallas 2002:128)

Aastaruande bilanss kajastab ettevõtte vara, kohustuste ja omakapitali olukorda aruandeaasta lõpuks. Aastaruande kasumiaruande kajastab aruandeaasta kulusid ja tulusid, saadud kasumeid ja kahjumeid. (Alver, Reinberg 2002:300 - 301)

Finantseerimistegevuse rahakäive – rahakäibe aruande osa, kus kajastatakse majandusüksuse kassapõhiseid tehinguid (raha laekumine ja väljamaksed) rahastajatega - omanike ja kreditoridega. (Alver L., Alver J. 2009:446)

Investeeringustegevuse rahakäive - raha laekumine ja väljamakse, mis on seotud ainelise ja ainetu põhivara ning väärtpaberite (v.a rahalähendid) soetamise ja müügi, raha väljalaenutamise ning laenu põhisummade tagasimaksetega. Investeeringustegevusena kajastatakse raha laekumine. (Alver L., Alver J. 2009:448 - 449)

Äritegevusest tulenev rahavoog näitab ettevõtte võimet genereerida piisavalt raha ja raha ekvivalente, et tasuda kreditoridele oma võlad, teha uusi investeeringuid, maksta välja dividende ning säilitada olemasolevad toodangumahud ja võimsused. (Kallas 2002:251 - 252)

Horisontaalanalüüsil võrreldakse erinevate aastate näitajate rahalisi ja/või protsentuaalseid muutusi baasaasta näitajate suhtes ehk periooditi aset leidvaid muutusi. (Kõomägi 2006:112)

Vertikaalanalüüsil võrreldakse ühte antud aasta näitajat baasiga samast aastast ehk vaadeldakse erinevate komponentide omavahelisi suhtelisi osatähtsusi. Sisuliselt analüüsitakse aruande sisemise struktuuri muutuste dünaamikat. (Kõomägi 2006:112)

Finantsaruannete suhtarvu analüüs on eriti kasulik väikefirmadele, sest erinevalt paljudest suurettevõtetest, kes tegutsevad mitmes valdkonnas, on väikeettevõtted oma äritegevuses reeglina kontsentreerunud ühele valdkonnale. Sellepärast võib suhtarvu analüüs väikeettevõtete puhul osutada oluliselt sisukamaks kui suurettevõtete puhul. (Alver, Reinberg 2002:334)

Suhtarv mõõdab kahe erineva näitaja suhet. Finantsuhtarvud võimaldavad analüüsijal teha ettevõtte rahanduslike näitajate võrdlusi erinevatel perioodidel ja võrrelda neid teiste ettevõtete omadega. Suhtarvudega on mõtet analüüsida viimast 3 - 5 aastat, siis on näha, kas ettevõtte finantseis on paranenud või halvenenud. Kui kasutatakse suhtarvude seoseid ehk tehakse süvaanalüüsi, saadakse põhjus - tagajärg seosed. (Kõomägi 2006:112 -113)

Suhtarvud on omavahel seotud. Mitte üks vaid mitu suhtarvu moodustavad hinnangute baasi. Kui ühe suhtarvu trend on meile arusaamatu ja aimame probleemi, loodame teiste näitajate kaudu kinnitust saada probleemi olemasolust või olematusest. (Ilisson 2004:66)

Suhtarvude hindamisel kasutab käesoleva töö autor trendianalüüsi, kus võrreldakse suhtarvude erinevate perioodide väärtuste muutumist; kui ka traditsioonilist meetodit, kus standardsete väärtustena on hinnatud Statistikaameti andmete alusel suhtarvude aritmeetiline keskmine.

Ettevõtte suhtarvude võrdlemist, mingite kindlate väärtustega, näiteks tegevusharu keskmistega nimetatakse traditsiooniliseks meetodiks. Ettevõtte edukusele antakse hinnang vastavalt sellele, kas suhtarvude väärtused on standartsetest väärtustest kõrgemad või madalamad.

Ettevõtte majandustulemuste ja jätkusuutlikkuse hindamiseks on arvatud käesolevas töös ettevõtte likviidsussuhtarvud, varade kasutamise efektiivsuse suhtarvud, maksevõime ja kapitali struktuuri suhtarvud, rentaabluse suhtarvud ja jätkusuutlikku kasvu määra suhtarvud. Autori hinnangul peaks nende suhtarvude analüüs olema parim võimalus anda hinnang ettevõtte jätkusuutlikkusele.

Likviidsussuhtarvud näitavad ettevõtte võimet tasuda oma lühiajalised kohustused. Likviidsusnäitajad on seotud käibevara või selle osaga, kuna käibevarast tasutakse ettevõtte võlad. (Alver, Reinberg 2002:311)

Rentaablussuhtarvud näitavad, kas ettevõtte on võimeline kasumlikult toimima. Tasuvussuhtarvud, rentaablussuhtarvud - suhtarvud, mis iseloomustavad ettevõtte võimet saada kasumit ja töötada nii, et see ennast ära tasub. (Mereste 2003 II:334)

Kapitali struktuuri suhtarvud - mõõdavad ettevõtte võimet tasuda oma lühi- ja pikaajalisi kohustusi, iseloomustades samaaegselt bilansi passiva struktuuri ehk oma ja võõrkapitali vahelist proportsiooni. (Mereste 2003 I:324)

Varade kasutamise efektiivsuse suhtarvud - vara kasutamise efektiivsuse kordajad näitavad, kui efektiivselt kasutab firma oma varasid müügikäibe genereerimiseks. Need näitajad arvutatakse välja vara kohta tervikuna kui ka vara liikide lõikes. Vara kasutamise tulemuslikkust iseloomustavad käibekordajad, mille leidmiseks võrreldakse müügikäivet vara maksumusega. (Tearu, Krumm 2005:22)

1.3. Pankrotiohu analüüs

Pankrot on lootusetu maksevõimetus (maksejõuetus), mille puhul ettevõtte või isiku varast ja jooksvatest sissetulekutest ei jätku tema võlgade ja jooksevkulude katmiseks ning nende tasumiseks pole ka võimalik saada laenu, sest halva majandamise tõttu on võimalikud kreditorid kaotanud lootuse laenatud summasid tagasi saada. (Mereste 2003, II:82)

Kõige rohkem kasutatud pankrotiohu analüüsi mudel on USA majandusteadlase Altmani poolt väljatöötatud mudel. Altman pakkus välja nn. pankrotikordaja arvutamise valemid. Altmani

pankrotiohu analüüs võimaldab ettevõtte finantseisundit iseloomustavad üldised näitajad väljendada ühe arvuna. (Teearu, Krumm 2005:33)

Altman laiendas Beaversi ühe muutujaga analüüsi võrrandit, mis võimaldab mitmel moel ennustada pankrotti. Ta kasutas mitme muutujaga analüüsi eesmärgiga arendada lineaar funktsioon, et arvuliste muutujate abil ennustada võimalikke vigu. Altman kasutada 22 finantsnäitaja suhtarvu ühe eelneva aasta jooksul enne pankrotti toimumist ja valis välja 5 finantsnäitajatel põhinevat suhtarvu, et luua oma lõplik diskriminant analüüs. Viis majandusaasta suhtarvu on (Glautier M.W.E., Underdown B. 1991:264-265):

1. käibekapitali suhe varadesse;
2. jaotamata kasumi suhe varadesse;
3. ärikasumi suhe varadesse;
4. aktsiate turuväärtuste suhe kohustustesse;
5. müügikäibe suhe varadesse.

Kas ja millise tõenäosusega näitab pankrotikordaja ettevõtte pankrotiohtu vajab veel uurimist. Mõningatel andmetel leiab antud näitaja rakendamist krediidikindluse analüüsis. Samas peaks mitme perioodi pankrotikordaja väärtuste võrdlemine kajastama firma üldise finantseisukorra muutumise suunda ja ulatust. (Teearu, Krumm 2005:33)

1.4. Ettevõtte arenguperspektiivide hindamise meetodid

Käesoleva lõputöö autor peab vajalikuks teostada ettevõtte sisekeskonna ja väliskeskonna analüüsi, sest ettevõtte sisekeskonna analüüsi tulemus peaks aitama ettevõtte juhtkonnal paremini kaardistada ettevõtte sisemisi tugevusi ja nõrkusi, võimalusi ja ohte ning ettevõtte makrokeskonna analüüs peab andma ülevaate, kuidas hinnatavad väliskeskonna tegurid avaldavad mõju ettevõtte majandustegevusele.

Organisatsiooni tegutsemise keskkonda võib määratleda kui organisatsiooni ja selle osasid mõjutavate tegurite kogumit. Organisatsiooni keskkonna võib üldjoontes jagada kaheks: organisatsioonisiseks ja organisatsiooniväliseks keskkonnaks. (Lääts, Peets 1999:9)

Ettevõtte sisekeskonnaanalüüs - SWOT analüüs on kiirelt ja kergelt kasutatav meetod firma üldseisundi määratlemiseks. Eesmärgiks on tuvastada strateegiaga seotud tugevad ja nõrgad küljed, võimalused ja ohud (*strengths, weaknesses, oportunities, and threats* - lühendatud SWOT). (Rünkla 2003:151)

SWOT- analüüs võimaldab muuta algselt emotsionaalsena tunduvat informatsiooni ratsionaalselt kajastatavaks ja pakub juhtidele otsuste langetamiseks selgeid aluseid. (Innove 2014)

Makrokeskkonda võimaldab kõige paremini hinnata PESTLE analüüs (*Political, Economical, Social and Tehcnological Analysis*) mille käigus hinnatakse väliskeskonna mõju ettevõttele. Ettevõtte makrokeskkond sisaldab kõiki ettevõttega otseselt mitteseotud institutsioone ja jõude, mis mõjutavad ettevõtte võimet saavutada oma eesmärgid. Välisjõud võivad olla looduslikud, majanduslikud, sotsiaalsed, poliitilised, õiguslikud, tehnoloogilised, nii kodumaised kui rahvusvahelised. (EAS 2014)

1.5. Ettevõtte Santeksis OÜ tegevuse ja tegevusvaldkonna tutvustus

OÜ Santeksis põhilisteks tegevusvaldkondadeks on kergmetallivalandite tootmine, kergmetallide töötlemine ja metallide ümbertöötlemine. Olemasolev seadmeпарк võimaldab teostada järgnevaid töid: metallide lõiketöötlemine, metallide stantsimine ja keevitamine, värviliste metallide survevalu.

OÜ Santeksis alustas majandustegevust 27. septembril 1996 aastal ja on hetkel staabiilselt tegutsenud üle 18 aasta. Ettevõtte põhieesmärgiks on teenuste osutamine klientidele pikaajaliste metallitööde kogemuste baasil. Võetakse kasutusele uuendusi tehnoloogiliste protsesside täiustamisel, mis tagab toodangu kvaliteedi ning konkurentsivõime ja vastab tellijate ootustele.

Teenust osutatakse põhiliselt kolme riiki - Eesti, Soome ja Rootsi. Üle 50% ettevõtte kolme viimase aasta müügitulust laekub Rootsi ja Soome koostööpartneritelt. Ettevõtte klientidest 70% on pikaajalised kliendid ehk püsikliendid. Väikeses metallitööstuses on peamiseks võtmeülesandeks pikaajaliste klientide ja tootmisesfektiivsuse hoidmine. Keskendutakse

kliendibaasi laiendamisele, osaletakse tavahangetel ja vähempakkumustel ning ollakse lojaalsed koostööpartnerid ettevõtte pikaajalistele klientidele.

Suurem osa ettevõtte toodangust valmistatakse eritellimuste alusel. Ettevõtte poolt valmistatavate toodete tootenäidised on kodulehel olemas, kuid neid tellitakse vähe, sest enamikel klientidel on oma spetsiifilised nõudmised. Tavaline tootmisprotsess saab alguse tellija poolt saadetud joonisest või kavandist, mis sisaldab tellija nõudeid ja tingimusi soovitud toote kohta. Järgnevalt koostatakse tellijale hinnapakumine, mis sisaldab tellitava toote ja tootemudeli hinda. Kui ettevõtte poolt tehtud hinnapakumine on tellijale vastuvõetav valmistatakse tootejooniste järgi terasest tootemudelid ja edasiselt jätkub tootmisprotsess vastavalt tellimuses esitatud nõuetele. Tellija poolt esitatud nõudeid järgides valmistatakse ettevõttes toodete tarbeks ka erinevaid metallisulameid. Tooraine põhikomponent toodete valmistamiseks on alumiinium, millele metalliviimistluse käigus lisatakse vastavalt tellija nõuetele: räni, magneesiumi, vaske ja teisi metallikomponente.

Ettevõttes on aastatel 2010 – 2012 töötajaid olnud 8 ja 2013. aastal oli ettevõttes 6 töötajat.

Eraldi organisatsiooni ainult metallitööstusvaldkonnaga tegelevatele ettevõtetele Eestis hetkel ei ole. 12. detsembril 1996. aastal asutati üldkogu otsusega Eesti Masinatööstuse Liit, mis kanti Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse 11. märtsil 1997. aastal.

Eesti Masinatööstuse Liit ühendab vabatahtliku liikmesoleku alusel metallitöötlemise ning masina- ja aparaadiehitusega tegelevaid ettevõtteid, uurimis - projekteerimisasutusi ja teisi selle tööstusharuga seotud isikuid, mille tegevuse eesmärkideks on tootmise, ettevõtluse ja turunduse arendamine metallitööstuses, masina ja aparaadiehituses ning sel alal oma liikmetele soodsamate tingimuste loomine erinevate tegevusvaldkondade kaudu. Tähtsamad tegevusvaldkonnad, mida Eesti Masinatööstuse Liit pakub on: masinatööstuse ja selle tootmisalade strateegiliste arengukavade koostamine ja elluviimine; välissidemete ja väliskaubanduse arendamine, sise- ja välisturu konjunktuuri väljaselgitamine ja toodete turustusvõimaluste laiendamine; tootmis- , arendus- ja turundustegevuses koostöö ja integratsiooni süvendamine tööstusharusiseselt, side teiste tööstusharudega ja teadus - arendusasutustega; töökeskkonna, töökorralduse ja töösuhete arendamine ettevõtetes; majandus- ja erialase informatsiooni kogumine ja vahendamine liikmesettevõtetele ning valitsusasutustele. (Eesti Masinatööstuse Liit 2014)

Statistikaameti andmete alusel on autor välja arvanud Eesti metallitööstuse metalltoodangu osakaalu kogu tööstustoodangust jooksevhindades 1994 - 2012 aastate lõikes, kuhu ei ole kaasatud masinate ja seadmete tootmisnäitajaid ning mõõtühikuks on miljon eurot.

Ülevaate sellest annab tabel 1.

Tabel 1. Metall - ja metalltoodete toodangu osakaal kogu tööstustoodangust aastatel 1994 – 2012

Aasta	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Metalltoodete toodang	39	90	165	214	316	445	786	1014	797	904
Tööstustoodang	1267	2008	2823	3361	4353	5504	7004	8341	8069	10415
Metalltoodete toodangu % kogu tööstustoodangust	3%	4%	6%	6%	7%	8%	11%	12%	10%	9%

Allikas: Statistikaamet 2014; autori koostatud tabel

Tabelist nähtub, et kuni 2008. aastani kasvas metalltoodete toodangu osakaal stabiilselt, peale mida on vastav näitaja olnud languses.

Eesti töötlev tööstus arenes aastatel 2000 - 2007 stabiilselt. 2007. aasta näitas juba esimesi tootmise kasvu pidurdumise märke.

Langustsükli algus avaldus töötlevas tööstuses 2008. aasta alguses. Majanduskeskkond oli selleks ajaks juba märkimisväärselt muutunud - tööjõupuudus oli asendunud tööpuudusega, paljude tootmissisendite hinnad olid kasvanud ja laenuvõimalused raskemini kättesaadavad. Lisaks oli väliskeskkond ülemaailmse majanduskriisi tõttu muutunud ebastabiilseks. Kuna Eesti majandus on väike ja avatud, osutusid välismajanduskeskkonna mõjutused Eesti töötleva tööstuse jaoks rängaks katsumuseks. 2008. aastal vähenes toodang 2007. aastaga võrreldes 4,5%. Tööstust tabas sel aastal järjestikkust kaks tagasilööki. Aasta kolmes esimeses kvartalis mõjutas tööstustoodangu vähenemist eelkõige hindade tõusust ja ehitusturul algavast madalseisust

tulenev siseturu nõudluse langus. Aasta viimases kvartalis ilmnes ka, et maailmamajanduse negatiivse arengu mõjul vähenes nõudlus välisturgudel.

2009. aasta kujunes tööstusele veelgi raskemaks. 2008. aasta viimastel kuudel alanud toodangu järsk langus süvenes viimaste aastakümnete suurimaks kriisiks tööstuses. Töötleva tööstuse toodang kukkus 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga 28%. Kahanemise põhjustas ebapiisav nõudlus nii sise- kui ka välisturul. Vaatamata hinnalangusele vähendasid siseturu tarbimist omakorda kasvav tööpuudus ning töötasude langus. Toodangu eksporti takistas välisturgude nõudluse vähenemine. 2009. aasta kokkuvõttes kahanes toodang võrreldes eelmise aastaga kõikides tööstusharudes. Enam kui 40% vähenes toodang võrreldes 2008. aastaga ehitusmaterjali tootmises, mis on otseselt seotud kodumaise ehitusturu madalseisust tuleneva nõudluse vähenemisega. Samavõrra langes toodang ka keemiatoodete, masinate ja seadmete ning metallide tootmises. (Raudjärv 2010:30)

Santeksis OÜ majandustulemused olid head kuni 2006. aastani, mil ettevõtte teenis korrapäraselt kasumit. 2007. aastal olid ettevõtte majandustulemused esmakordselt negatiivsed. 2008. aasta oli ettevõttele veelgi raskem, müügi maht vähenes oluliselt ja majandusaasta kahjum kasvas. Majanduslanguse järgsel perioodil oli ettevõttel suuri raskusi kohaneda uue majanduskeskonnaga.

2. SANTEKSIS OÜ TEGEVUSE JA JÄTKUSUUTLIKKUSE ANALÜÜS

2.1. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs

Teises peatükis teostatakse ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs ning vaadeldakse, millised bilansi ja kasumiaruande kirjed, ning millises ulatuses on muutunud uuritavate aastate lõikes. Bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüsi tabelid on välja toodud käesoleva töö lisades (Lisa 4 ja 6).

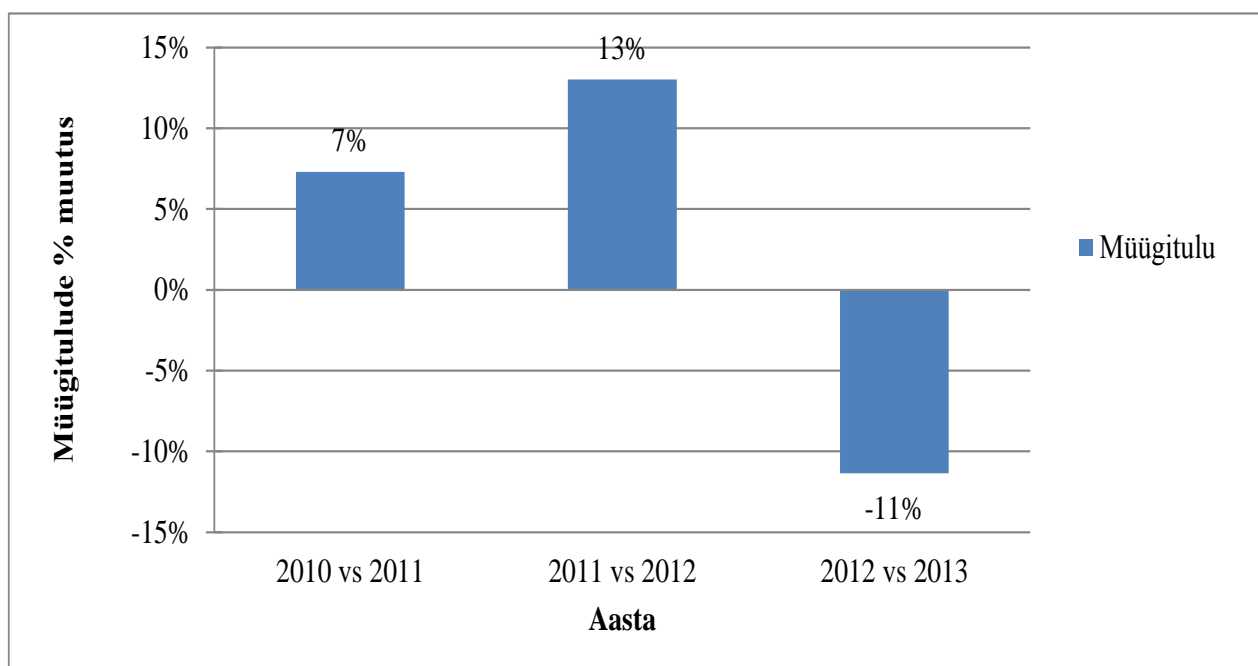
Ettevõtte bilansimaht oli 2010 aastal 60251 ja on langenud 2013. aastaks 28807 euron. Bilansimahu suur langus on tingitud ettevõtte põhivara ja käibevara igaaastasest langusest ning omakapitali osatähtsuse vähenemisest bilansimahust.

Varade koosseisus on uuritavatel aastatel toimunud langus. Käibevarade langus on olnud, (vastavalt -50%, -6% ja -13%). Ettevõttevõtte käibevarade vähenemine on toimunud põhiliselt nõuete ja ettemaksete vähenemise tõttu 2011. ja 2013. aastal, ning bilansikirje varud on vähenenud 2011. aastal 100%. Alates 2011. aastast ei peeta ettevõttes eraldi arvestust varude kohta, tootmiseks vajalik toorme kajastatakse kirjel kaubad, toore, materjal teenused. Põhivarade koosseis on samuti analüüsitavate aastate jooksul pidevalt vähenenud, (vastavalt -13%, -12% ja -14%), mis on tingitud varade amortiseerumisest ja bilansist mahakandmisest. Ettevõtte bilansis on põhivarana kajastatud varad, mille maksumus on alates 650 eurot.

Santeksis OÜ- l ei ole alates 2009. aastast intresse kandvaid kohustusi. Ettevõtte lühiajalised kohustused on: võlad tarnijatele, võlad töövõtjatele ja maksuvõlad. Lühiajaliste kohustuste bilansikirjete koosseisus olulisemad muutused on tingitud kirje võlad tarnijatele kasvasust 2012. aastal 142% ja vähenemisest 2011. ja 2013. aastal, (vastavalt -34% ja -58%).

Müügitulude kasvuga kaasneb ettevõtte teiste bilansikirjete kasv. Kuna müügitulud on väga olulised ettevõtte jätkusuutlikkuse aspektist, siis vaadeldakse alljärgnevalt kasumiaruande kirjetest müügitulude muutumist. Ettevõtte on kasumlik, kui müügitulud ületavad kõiki tehtud kulutusi, sealhulgas ka omakapitalile tehtavaid kulutusi.

Allolevalt joonisel (Joonis 1) on kujutatud ettevõtte müügitulude protsentuaalne muutus.

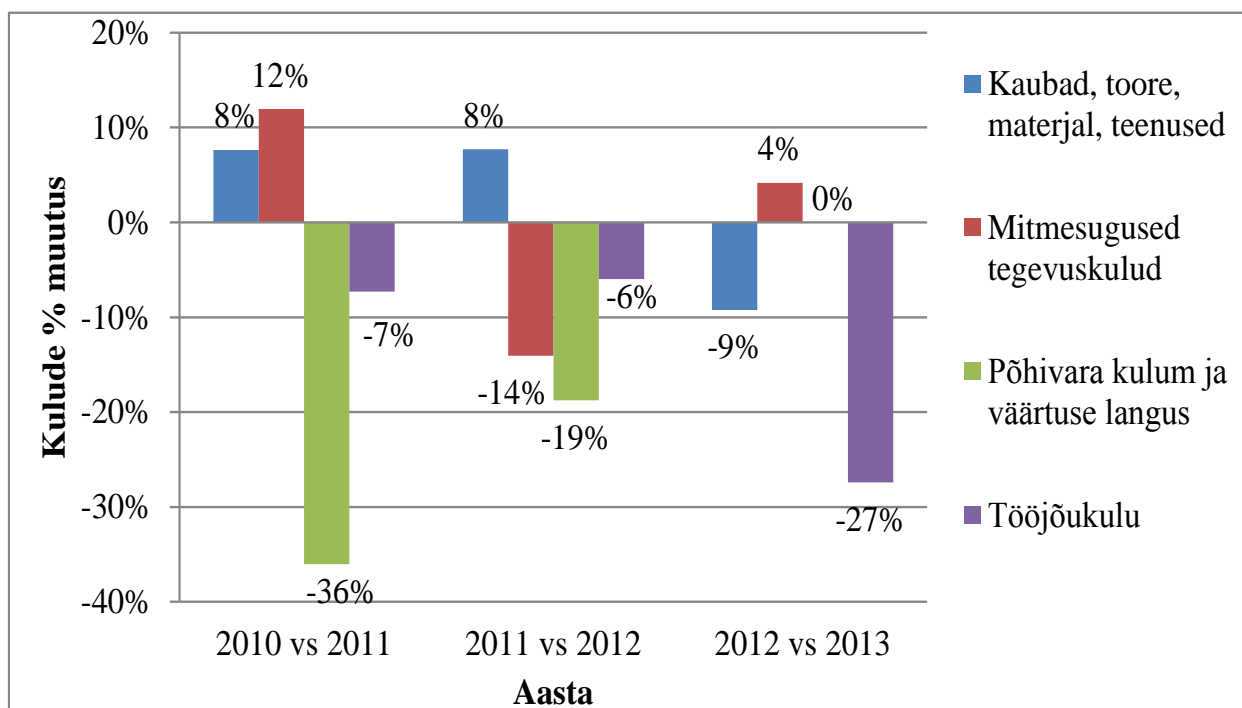
Joonis 1. Santeksis OÜ müügitulu % muutus aastate 2010 – 2013 lõikes (autori joonis)

Aastate lõikes on olnud Santeksis OÜ müügitulude muutused ebastaabiilsed: 2010. - 2012. ettevõtte müügitulu kasvas; 2013. aastal toimus oluline müügitulude langus. 2013. aasta müügitulude langus oli tingitud ettevõtte suurima koostööpartneri pikaajalisest ootamatust tööseisakust ja ettevõtte enda tehnisestest probleemides.

Santeksis OÜ kasumiaruandes on ettevõtte kulud jaotatud neljale kirjele: kauba, toorme, materjali ja teenuste kulud; mitmesugused tegevuskulud; tööjõukulu; põhivara kulum ja väärtuse langus. Kasumiaruandes kasutatakse skeem 1, kus kulud on järjestatud kululiikide kaupa. Kirje kaubad, materjal, teenused on otseselt seotud ettevõtte põhitegevusega ja kajastab tootmistegevuse eesmärgil ostetud kaupade, toorme ja teenuste kulu; mitmesugused tegevuskulud kajastavad administratiivsetel ja muudel põhitegevusega seotud eesmärkidel ostetud teenuste ja materjalide kulu.

Kasumiaruande skeem 1 on tootmisele orienteeritud - teda on traditsiooniliselt kasutatud tootmistegevuse analüüsimiseks ja sellele hinnangu andmiseks. (Alver, L., Alver, J. 2009:82)

Joonis 2 kajastab Santeksis OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüsil analüüsitud kulude % muutumist kululiikide kaupa.

Joonis 2. Santeksis OÜ kulude % jaotuvus aastate 2010 – 2013 lõikes (autori joonis)

Kulude koosseis on olnud samuti väga muutuv aastate lõikes. Tööjõukulud on vaadeldava perioodi lõikes vähenenud; põhivara kirje suuremad muutused on toimunud põhivara bilansist mahakandmise tõttu 2011. aastal, mil põhivara kahanes 36%. Kaubad, toore, materjal ja teenused kirje suurim muutus toimus 2012. aastal, -9% ning tegevuskulude muutused on olnud väga ebastabiilsed terve perioodi vältel.

Töö autor pidas vajalikuks eraldi uurida ettevõtte tootmiskuludele mõju avaldanud tegurite põhjuseid, sest autori arvamisel on ettevõtte tootmiskulude muutustele põhiliselt mõju avaldanud elektrienergia hindade tõus.

Statistikaameti andmetel tõusis elektri hind 2011. aasta I poolaasta lõpu seisuga võrreldes majanduskriisi eelse 2007. aastaga äritarbajatele 60%. (Eesti Statistikaamet 2012)

Kasumiaruande kirje: kaubad, toore, materjal, teenused kajastab ainult neid kulusid, mis on otseselt seotud tootmisega, ehk materjali ja toorme muutmisega lõpptoodanguks. Käsitletav kirje

on jaotatud kaheks: tooraine, materjal ja elektrienergia (kajastatakse samaselt ettevõtte majandusaasta aruande lisades).

Tabelis 2 on näidatud Santeksis OÜ elektrienergia tarbimiskulud eurodes analüüsitavate aastate lõikes ja nende protsentuaalne muutus.

Tabel 2. Ettevõtte elektrienergia kulu eurodes ja % muutus aastate lõikes

Aasta	2010	2011	2012	2013
Elektrienergia kulu eurodes	15852	12955	16111	17080
Elektrienergia kulu % muutus	-	-18%	24%	6%

Allikas: Santeksis OÜ kasumiaruanne 2010. – 2013. aasta

Uuritud elektrienergia kulud on olnud analüüsitavate aastate lõikes muutuvad, kuid autori arvates ei ole avaldanud erilist mõju kogu kulude kirje mahule - kaubad, toore, materjal teenused. Toorainele ja materjalile tehtavad kulutused on analüüsitavate aastate vältel olnud stabiilsemad.

Santeksis OÜ aastaaruande kahjum on 2010 - 2013 aastal olnud (vastavalt 27668, 21589, 4695 ja 1485 eurot). Ettevõtte ärikahjumi muutust on enim mõjutanud põhivara kulumi vähenemine 2011. ja 2012. aastal, (vastavalt -36% ja -19%) ning tööjõukulude vähenemine 2013.aastal -27%. Ärikahjumi muutused uuritud aastate lõikes on olnud positiivsed ja kahjumit on suudetud pidevalt vähendada.

Mida ühtlasemad ja väiksemate muutustega on aastate vältel bilansikirjed, seda stabiilsem ja jätkusuutlikum on ettevõtte majandustegevus. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüsi tulemustest selgus, et pea kõikidel analüüsitavatel kirjetel on toimunud küllaltki suuri muutusi aastate lõikes. Käesoleva töö autori arvates viitab bilansikirjete suur muutus ettevõtte tegevuse ebastabiilsusele. Ebastaabiilne majandustegevus on ohuks ettevõtte jätkusuutlikkusele.

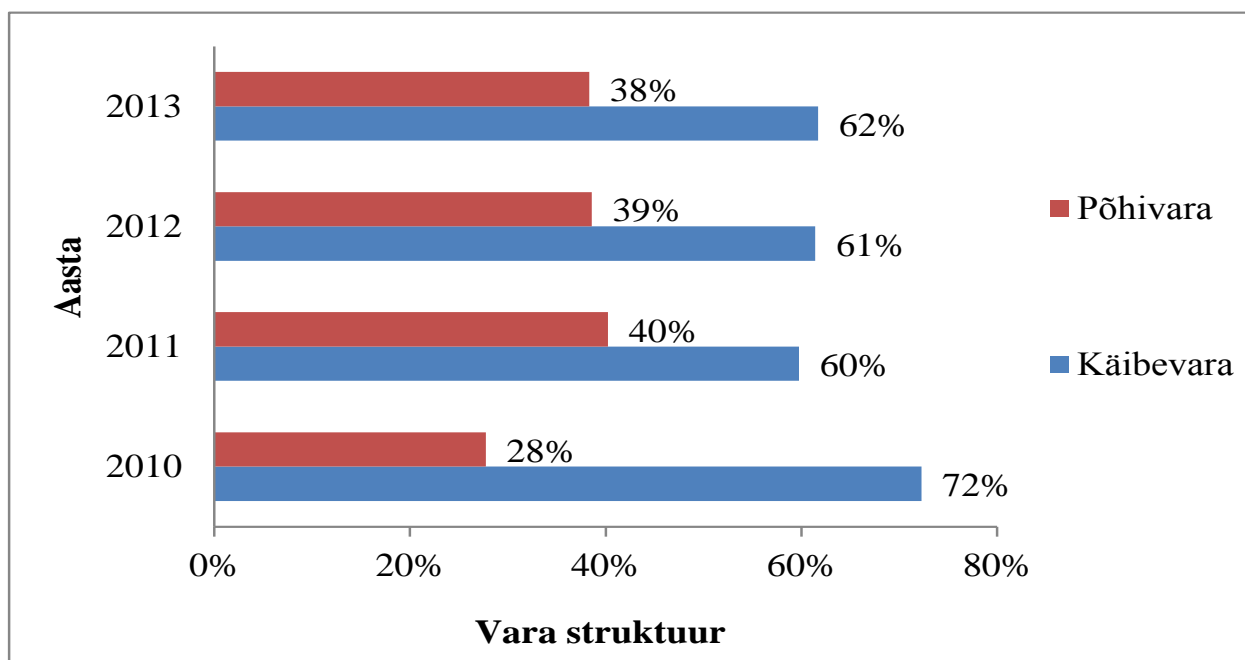
2.2. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs

Järgnevalt analüüsib autor Santeksis OÜ bilansi ja kasumiaruande andmeid vertikaalanalüüsi põhjal. Bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüsi tabelid on välja toodud käesoleva töö lisades (Lisa 5 ja 7).

Vertikaalanalüüsi käigus uuritakse ettevõtte bilansi aktiva poolelt vara ja nõuete osatähtsuse kirjeid ning kasumiaruande kirjete suhet müügitulusse; 100 protsendiga võrdsustatakse koguvara, millest arvutatakse iga kirje osakaal.

Kui ettevõtte põhivara osatähtsus ületab 80% bilansimahust on ettevõtte võtnud suured riskid ja jätkusuutlikkus on ohus.

Jooniselt 3 nähtub ettevõtte vara struktuurne jaotuvus 2010 - 2013 aastate lõikes.

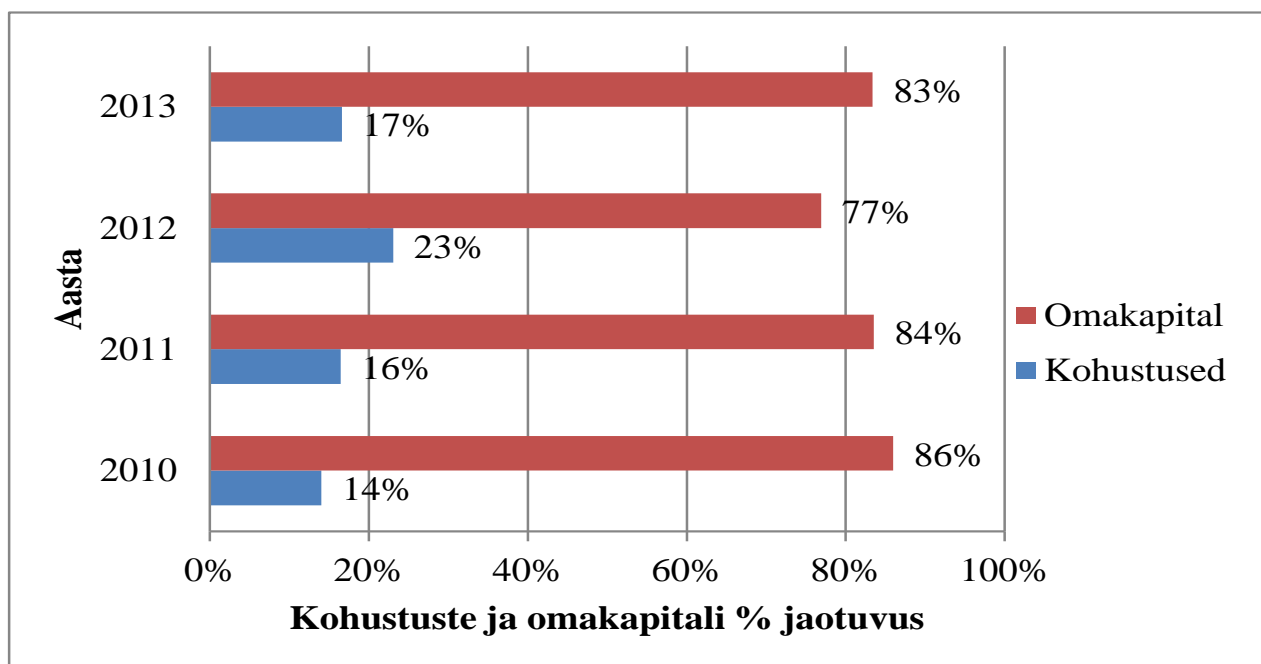

Joonis 3. Ettevõtte vara struktuurne jaotuvus (autori joonis)

Põhivara % osatähtsus ei ole liialt suur, ettevõtte vara struktuurne jaotuvust on olnud aastate lõikes hea, põhivara % osatähtsus ei ole liiga suur ja ei ole ohuks ettevõtte jätkusuutlikkusele.

Nõuete osatähtsus võimaldab jälgida ettevõtte likviidsust võrreldes ostjatelt laekumata arvete osatähtsusega koguvarest. Santeksis OÜ nõuete osatähtsuse muutus on aastate 2010 - 2013 lõikes olnud rahuldav, suurim muutus oli 2013. aastal (vastavalt 5%). Ettevõtte nõuete osatähtsuse muutused uuritavatel aastatel ei avalda mõju ettevõtte jätkusuutlikkusele.

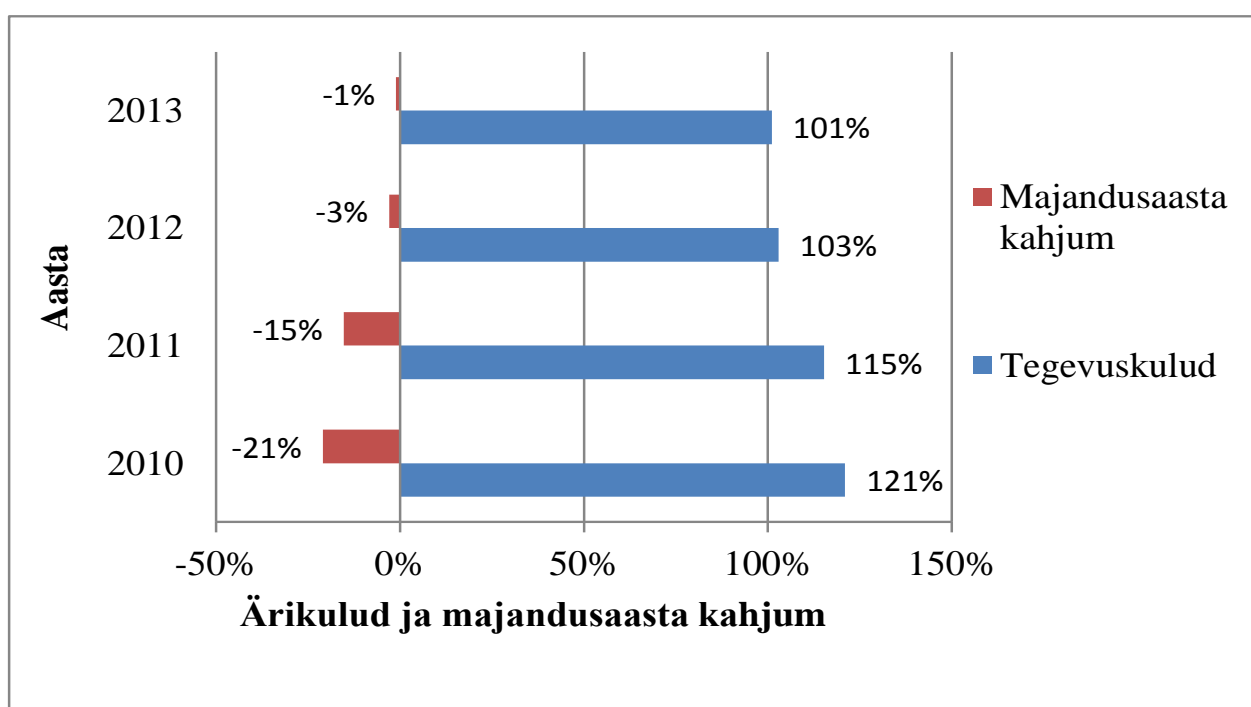
Järgnevalt analüüsitakse ettevõtte bilansi passiva poolelt omakapitali ja kohustuste kirjeid. Omakapitali osatähtsus ettevõtte bilansimahust on väga oluline ettevõtte jätkusuutlikkuse seisukohast. Kui ettevõtte omakapital väheneb majandusaastal enam kui 10%, siis on ohustatud ettevõtte jätkusuutlikkus. Ettevõtet on rahastatud analüüsitavate aastate lõikes ainult omakapitaliga, millest suure osa moodustab osanike poolt väljavõtmata eelmiste perioodide jaotamata kasum. Ettevõtte eelmiste perioodide kasumi arvelt on kaetud tulevaste perioodide kahjumeid. Aruandeaasta kahjumi näitajad on olnud 2010 - 2013 aastal (vastavalt -46%, -60%, -14 ja -5%). Omakapitali muutus oli kõige negatiivsem 2011. aastal, mil omakapital vähenes eelmise perioodiga võrreldes 8% ja 2013 aastal oli ettevõtte omakapitali muutus kõige positiivsem, kui omakapital suurenes eelmise perioodiga võrreldes 6%. Jooniselt 4 on vaadeldav ettevõtte omakapitali ja kohustuste suhe.

Joonis 4. Ettevõtte omakapitali ja kohustuste suhe (autori joonis)

Kõikidel majandusaastatel on ettevõtte omakapital vähenenud alla 10%. Ettevõtte omakapitali ja kohustuste suhe on stabiilne ja positiivne aastate lõikes ja ei mõjuta ettevõtte jätkusuutlikkust negatiivselt.

Ettevõtte kasumiaruande vertikaalanalüüsil on baasnäitajaks ettevõtte müügitulu. Edasi analüüsitakse, kuidas ettevõtte ärikulude näitajad on mõjutanud kasumi või kahjumi teket uuritavatel majandusaastatel. Ettevõtte kulude alla on koondatud kõik kasumiaruande kulukirjed: kaup, toore, materjal, teenused; mitmesugused tegevuskulud; tööjõukulu; põhivara kulum ja väärtuse langus. Joonisel 5 on vaadeldav, kuidas ärikulude osakaal on mõjutanud aastate lõikes ettevõtte kasumit.

Joonis 5. Ärikulud ja ettevõtte majandusaasta kasum (autori joonis)

Ettevõtte ärikulud on kõikidel uuritavatel aastatel ületanud ettevõtte müügitulu, mis omakorda on negatiivselt mõjutanud ettevõtte kasumit. Autori arvamusel peab ettevõtte juhtkond kasumi teenimiseks rakendama meetmeid kulude vähendamiseks ja müügitulude suurendamiseks. Selleks tuleb vähendada ja hoolikalt planeerida tehtavaid kulutusi ning rakendada toodetele kõrgem müügihind, sest ettevõtte kõige suurem risk on väike tulu.

2.3. Ettevõtte suhtarvude analüüs

Järgnevalt arvutab lõputöö autor suhtarvud, kasutades nende hindamisel nii trendianalüüsi, kui ka traditsioonilist meetodit, kus standardsete väärtustena on hinnatud Statistikaameti andmete alusel sama tegevusalaga tegelevate ettevõtete suhtarvude aritmeetiline keskmine.

Suhtarve arvutatakse tegevusala ettevõtete suuruse vahemiku järgi st. tööga hõivatud isikute arvu järgi. Tegevusala suhtarv ei ole tegevusala ettevõtete suhtarvude keskmine ja tegevusala suhtarvude põhjal ei saa ettevõtte oma tegevust teiste ettevõtetega võrrelda, sest ühe ettevõtte suhtarvude väärtus võib olla oluliselt suurem teiste ettevõtete suhtarvude väärtustest ning tema mõju tegevusala koondnäitajatele väga tugev. (Statistikaamet 2014)

Aritmeetili keskmine leitakse ettevõtete suhtarvude summeerimisel ja jagamisel ettevõtete arvuga. Aritmeetiline keskmine iseloomustab tegevusala ettevõtete suhtarve paremini kui tegevusala suhtarv, sest suured ettevõtted ei mõjuta tegevusala keskmist nii palju kui tegevusala suhtarvu. (Statistikaamet 2014)

Santeksis OÜ tegevusala kood Statistikaameti kvalifikatsiooni järgi on C245, metallivalu. Statistikaameti andmetel tegutses 2010 - 2012 aastal sama tegevusala koodiga ettevõtteid tööga hõivatud isikute arvu 1 - 9 järgi (vastavalt 5, 8 ja 8 ettevõtet); 2013. aasta kohta Statistikaameti andmed puuduvad.

Käesoleva töö autori arvates annab parima ülevaate väikese arvu ettevõtete kohta aritmeetiline keskmine, kuigi aritmeetilisi keskmisi kasutatakse väga harva. Tegevusala mediaani andmetega võrdlemine ei anna nii ligilähedast tulemust, sest Statistikaameti andmed: ettevõtete asendikeskmised suhtarvud (kvartiilid, mediaan) tegevusala järgi, sisaldavad kõikide samas valdkonnas tegutsevate ettevõtete andmeid, kus ettevõtted ei ole liigitatud suuruse järgi.

Võrdluse aluseks on võetud Statistikaameti poolt esitatud andmed, mis on kogutud statistiliste aruannetega: „Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR“. (Statistikaamet 2014)

Aritmeetili keskmise leidmiseks on kasutatud kahe Statistikaameti aruande andmeid. Aruanne „TO0093: Tööstusettevõtete vara, kohustused ja omakapital tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi.“, sisaldab koondatud andmeid ettevõtete bilansikirjetest 2010 - 2012

aastal. Aruanne - „Tööstusettevõtete tulud, kulud ja kasum jooksevhindades tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi“, sisaldab koondatud andmeid ettevõtete kasumiaruannete kirjetest 2010 - 2012 aastal.

Autori arvutustel põhinev Santeksis OÜ suhtarvude koondtabel on eraldi välja toodud käesoleva töö lisas 8.

Likviidsussuhtarve on analüüsitud ja võrreldud Statistikaameti andmete alusel teiste ettevõtete bilansi kirjete standardsete väärtustega. Oluline maksevõime näitaja on ettevõtte puhaskäibekapital, mis ei ole suhtarv, vaid rahaline näitaja.

Puhaskäibekapital on summa, mille võrra on käibevara maksumus suurem lühiajalistest kohustustest. (Kõomägi 2006:121)

Käesolevas töös on väljendatud puhaskäibekapital eurodes ja suhtarvu väärtuses.

Puhaskäibekapital = *käibevara-lühiajalised kohustused* (1)

Ettevõtte maksevõime on aastate lõikes langenud, kuid kogu vaadeldava perioodi vältel ei ole esinenud makseraskusi, puhaskäibekapital on olnud positiivne aastate 2010 - 2013 lõikes, (vastavalt 35075, 15649, 12712 ja 12985 eurot). Käibekapitali juhtimisega on ettevõttes positiivselt toime tulnud.

Käibekapitali andmed tegevusvaldkonna aritmeetilise keskmise osas on 2010 - 2012 aastatel olnud (vastavalt 33780, -79113 ja -85425 eurot), mis näitab lühiajaliste kohustuste suurenemist ja ettevõtete käsutuses oleva käibevara kahanemist. See on suur ohu märk võlausaldajatele, mis võib ohustada ettevõtete maksevõimet.

Alljärgnevalt on vaadeldud ettevõtte lühiajalise likviidsuse näitajaid: lühiajaliste kohustuste kattekordaja ehk kiire maksevalmiduse kordaja. Lühiajaliste kohustuste kattekordaja näitab ettevõtte maksevõime üldist taset.

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja = $\frac{\textit{käibevara}}{\textit{lühiajalised kohustused}}$ (2)

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja võimaldab võrrelda ettevõtte käibevarade summat lühiajaliste kohustustega. Mida suurem on antud suhtarvu väärtus, siis seda usaldusväärsem on ettevõtte kreditoridele. Ettevõtte seisukohast näitab lühiajalise võlgnevuse kattekordaja liiga suur väärtus resursside ebaefektiivset kasutamist. Selle suhtarvu osas on väljakujunenud üldised hindamiskriteeriumid: (Tearu, Krumm 2005:20)

kus, $K \geq 1,6$ hea maksevõime;

$1,20 - 1,59$ rahuldav;

$0,90 - 1,19$ mitterahuldav;

$K < 0,9$ nõrk.

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja on olnud Santeksis OÜ-l vaadeldavate aastate lõikes (vastavalt 5,1; 3,6; 2,7 ja 3,7 korda). Aritmeetilise keskmise näitajad lühiajaliste kohustuste kattekordaja osas on aastate 2010 - 2012 lõikes (vastavalt 6,9; 0,3; 0,1 korda). Santeksis OÜ on oma käsutuses olevaid vabu likviidseid vahendeid ebaefektiivselt kasutanud. Autori arvates on mõistlik vabad vahendid investeerida tootmise ja äritegevuse arendamiseks. Võrreldes ettevõtte 2011. ja 2012. aasta andmeid tegevusharu aritmeetilise keskmisega on ettevõtte olukord siiski positiivne, sest aritmeetilise keskmise näitajad on 2011. ja 2012. aastal olnudneil aastatel väga nõrgad.

$$\text{Likviidsuskordaja} = \frac{\text{käibevara- varud}}{\text{lühiajalised kohustused}} \quad (3)$$

Likviidsuskordaja iseloomustab kõige paremini ettevõtte kiireloomulist maksevõimet. Likviidsuskordaja osas on üldised hindamiskriteeriumid järgmised: (Tearu, Krumm 2005:20).

kus, $K > 0,9$ hea;

$0,6 - 0,89$ rahuldav;

$0,3 - 0,59$ mitterahuldav;

$K < 0,3$ nõrk.

Santeksis OÜ likviidsusvõime on olnud hea kõikidel analüüsitavatel aastatel, (vastavalt 2,6; 3,6; 2,7 ja 3,7 korda). Tegevusharu aritmeetilisi keskmiseid allpoololevalt jooniselt 6 vaadeldes on näha, et tegevusharu likviidsuskordaja on olnud hea 2010. aastal - 6,8; kuid langenud mitterahuldavaks 2011 - 2012 aastatel (vastavalt 0,2 ja 0,1).

$$\text{Maksevalmiduskordaja} = \frac{\text{raha ja v\u00e4rtpaberid}}{\text{l\u00fahiajalised kohustised}} \quad (4)$$

Antud kordaja n\u00e4itab, millise osa l\u00fahiajalistest kohustustest on ettev\u00f5tte v\u00f5imeline koheaselt tasuma. Kordaja v\u00e4rtus varieerub 0,1 - 0,2. (Tearu, Krumm 2005:20)

Rusikareegel \u00fctleb, et on piisav, kui raha ja rahal\u00e4hendite kogusumma moodustab 5% – 10% koguvarast. (Alver J., Reinberg L. 2002 : 311)

K\u00f5ikidel anal\u00fcusitavatel aastatel on Santeksis O\u00dc maksevalmiduskordaja n\u00e4itaja olnud k\u00f5rgem, kui 0,2; rahaliste vahendite kogusumma maht on olnud ettev\u00f5ttel piisav ja k\u00f5iki kohustusi on vabade vahenditega kaetud. Ettev\u00f5ttel on uuritud perioodi v\u00e4lkel olnud liigselt vabu vahendeid, mida oleks olnud m\u00f5istlik investeerida ettev\u00f5tluse parendamiseks. Raha osakaal koguvarast on olnud aastatel 2010 - 2013 l\u00f5ikes liiga suur, k\u00f5ikidel aastatel \u00fcle 260%.

Tegevusvaldkonna ettev\u00f5tete maksevalmiduskordaja aritmeetilisi keskmiseid uurides selgus, et n\u00e4itajad on olnud positiivsed kuni 2012. aastani. Aastatel 2011 - 2012 oli vastav n\u00e4itaja 0, mis n\u00e4itab, et l\u00fahiajaliste kohustuste maht on suurem ettev\u00f5tete likviidsete varade mahust.

L\u00fahiajalise likviidsuse n\u00e4itajate anal\u00fc\u00fcsi kokkuv\u00f5tteks v\u00f5ib \u00f5elda, et Santeksis O\u00dc l\u00fahiajalise likviidsuse n\u00e4itajad on rahulduvas olukorras. Tegevusvaldkonna aritmeetilise keskmise n\u00e4itaja tulemused negatiivsed ja n\u00e4itavad suuri ohu m\u00e4rke, mis v\u00f5ivad viia ettev\u00f5tted makseraskustesse.

Edasi vaadeldakse ettev\u00f5tte pikaajalise maksev\u00f5ime n\u00e4itajaid. Pikaajalise likviidsuse n\u00e4itaja iseloomustab seda, mis v\u00f5iks toimuda ettev\u00f5tte maksev\u00f5ime tasemega pikemas perspektiivis. Pikaajalise maksev\u00f5ime n\u00e4itajad on: v\u00f5la/omandi suhtarv ja omakapitali kordaja. (Tearu, Krumm 2005:28)

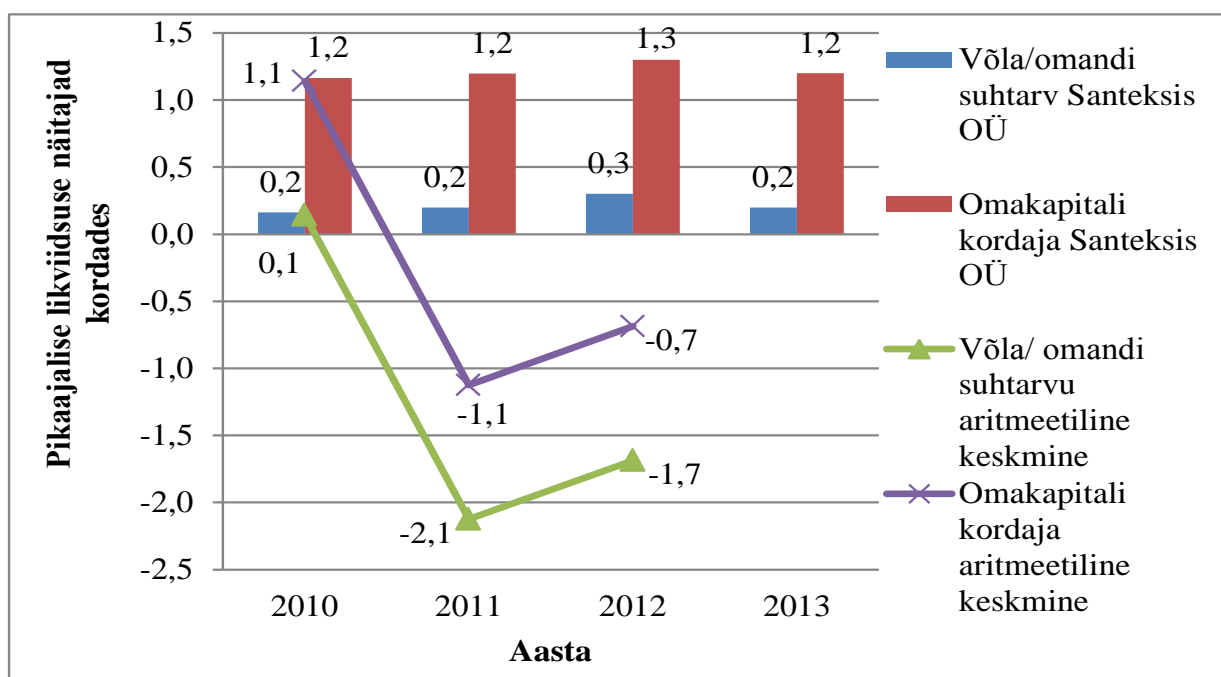
$$\text{V\u00f5la/omandi suhtarv} = \frac{\text{kohustused}}{\text{omakapital}} \quad (5)$$

$$\text{Omakapitali kordaja} = \frac{\text{vara}}{\text{omakapital}} \quad (6)$$

Kui kohustuste osakaal t\u00f5useb ja omakapitali osat\u00e4htsus v\u00e4heneb, siis v\u00f5ib antud tulemuste p\u00f5hjal j\u00e4reldada, et pikemas perspektiivis ettev\u00f5tte maksev\u00f5ime halveneb.

Santeksis OÜ võla/omandi suhtarvu näitaja on olnud analüüsitavate aastate lõikes stabiilsed. Ettevõtte omakapital on analüüsitavate aastate vältel pidevalt vähenenud, kuid antud suhtarvu näitajad on positiivsed.

Joonisel 6 on välja toodud pikaajalise likviidsuse suhtarvude näitajad aastate lõikes koos aritmeetilise keskmisega.

Joonis 6. Santeksis OÜ pikaajalise likviidsuse näitajad kordades aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

Aritmeetilise keskmise näitajaid analüüsid näeme, et valimis olevate ettevõtete võla/omandi suhtarvu näitaja muutused on olnud 2010. aastal positiivsed, kuid alates 2011. aastast on vastav näitaja negatiivne. Omakapitali kordaja aritmeetilise keskmise näitajad on olnud samuti suures languses alates 2011. aastast ja negatiivsed.

Pikaajalise likviidsuse näitajate analüüs näitas, et Santeksis OÜ vastavad näitajad on rahalduvas olukorras ja ei ole ohuks ettevõtte jätkusuutlikkusele. Tegevusvaldkonna analüüsitavate ettevõtete aritmeetilise keskmise andmetest nähtub, et ettevõtete omakapitali osatähtsus on vähenenud aastate lõikes ja kohustuste osakaal tõusnud, mis viitab pikas perspektiivis väga halvale maksevõimele ja nõrgale jätkusuutlikkusele.

Likviidsussuhtarvude analüüsi tulemusena leiab töö autor, et Santeksis OÜ juhtkond võiks kaaluda ettevõtte majandustegevuse arendamiseks kasutada võõrkapitali või vabu vahendeid investeerida kasumlikumalt.

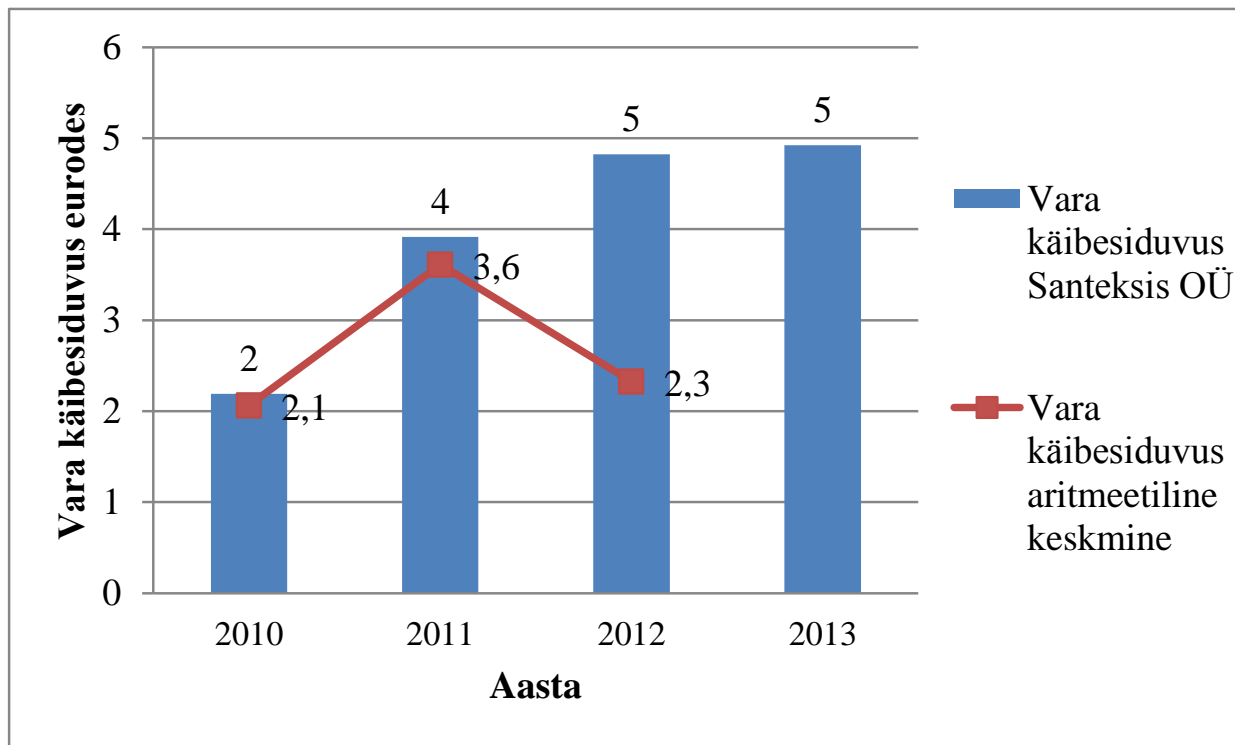
Järgnevalt analüüsib töö autor käibekapitali kasutamist iseloomustavaid suhtarve.

Rusikareegel on, et tootmisettevõtetel peab käibekapital positiivne olema. (Ilisson 2004:125)

Ettevõtte varade kasutamist tervikuna iseloomustab koguvara käibekordaja. Käibekordaja näitab mitu eurot müügi käivet tekitab üks varade all olev euro. Mida kõrgem on selle suhtarvu näitaja, seda efektiivsem on olnud varade kasutus. Vara käibesiduvus väljendub eurodes.

$$\text{Koguvara käibesiduvus} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmine vara}} \quad (7)$$

Jooniselt 7 on näha, et Santeksis OÜ koguvara käibekordaja on olnud aastal 2010. küllaltki madal, kuid edaspidistel aastatel tõusnud. Võib järeldada, et ettevõttes on alates 2011. aastast hakatud varasid müügitulude suurendamise eesmärgil otstarbekamalt kasutama. Aritmeetilise keskmise näitajad on samuti olnud uuritud perioodil positiivsed.

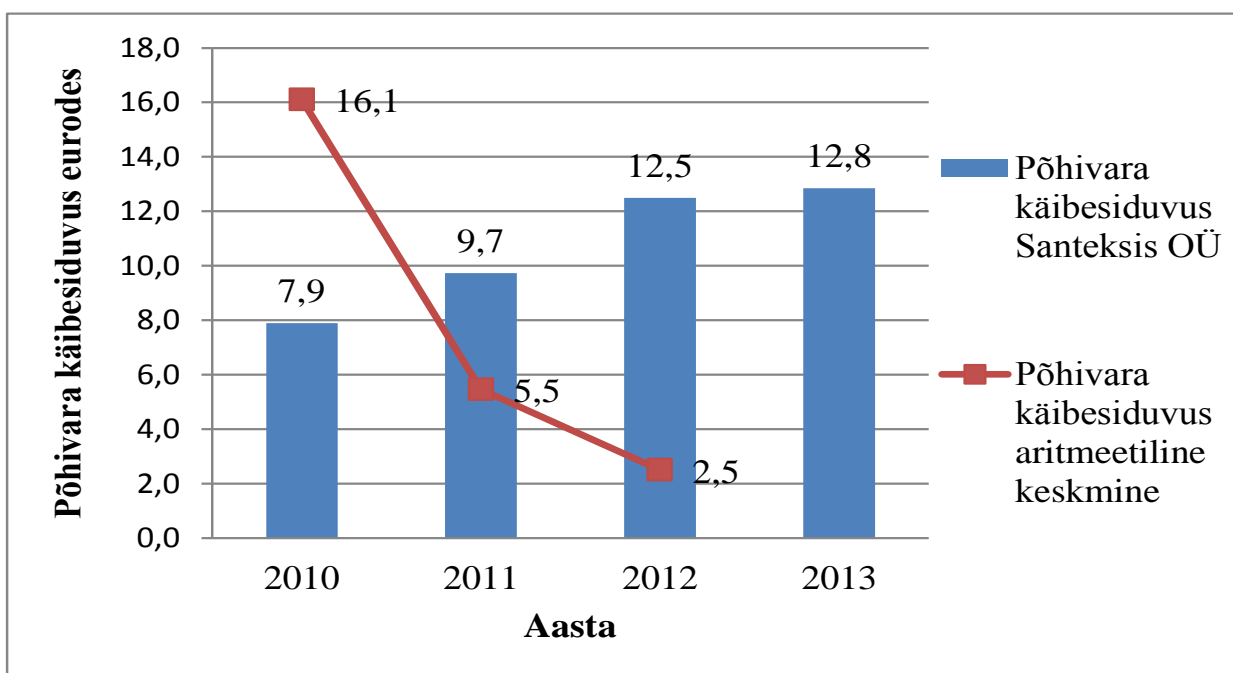

Joonis 7. Vara käibesiduvuse näitajad OÜ Santeksis aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

Põhivara käibesiduvuse näitajad näitavad, kui intensiivselt on ettevõtte põhivara kasutanud.

$$\text{Põhivara käibesiduvus} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmine materiaalne põhivara}} \quad (8)$$

Joonis 8 kujutab Santeksis OÜ põhivara käibesiduvuse näitajaid aastate lõikes koos aritmeetilise keskmisega.

Joonis 8. Põhivara käibesiduvuse näitajad OÜ Santeksis aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

Santeksis OÜ põhivara käibesiduvuse näitajad on aastate lõikes tõusnud, 2010 - 2013 aastal (vastavalt 7,9; 9,7; 12,5 ja 12,8 eurot). Vastav näitaja kinnitab, et ettevõttes on hakatud põhivara aasta - aastalt üha enam müügikäibe tekitamiseks efektiivsemalt kasutama.

Võrdluseks uuritud ettevõtete tegevusala aritmeetilise keskmise põhivara käibesiduvuse näitajad olid 2011. väga head, kuid on alates 2011. aastast tugevas languses ja tunduvat halvemad, kui Santeksis OÜ-l.

Järgnevalt analüüsitakse ettevõtte nõuete keskmist laekumisperioodi ja keskmist tasumisperioodi. Suhtarvud esitatakse päevades ja peaksid olema võrdsed ettevõtte enda maksetingimustega.

Santeksis OÜ müüb ja on müünud aastate lõikes suure osa toodangust 0% käibemaksumääraga (käibemaksutagastusega müük), eksporditavat kaupa. Eksporditav kaup moodustas kogu ettevõtte müüdavast kaubast aastate 2010 - 2013 lõikes (vastavalt 41%, 52%, 65% ja 55%). Eestis kehtis kuni 1. mai 2010. üldine käibemaksumäär 18%, siis kehtestati uueks üldiseks käibemaksumääraks 20%. Käibemaksumäär on arvestatud müügituludele juurde, sest nõuete saldod sisaldavad käibemaksu, kuid müügitulud mitte.

Suhtarv - keskmine laekumisperiood näitaja, annab hea ülevaate ettevõtte nõuete arengust.

$$\text{Keskmine laekumisperiood} = \frac{\text{keskmised nõuded ostjate vastu (neto)} \times 365}{\text{müügitulud} (1 + km \%)} \quad (9)$$

Nõuete laekumise periood on olnud ettevõttes aastate lõikes erinev, aastatel 2010 - 2013 (vastavalt 10, 6, 9 ja 4 päeva). Santeksis OÜ on viimastel aastatel saanud oma nõuded tellijatelt kiiresti kätte, mida võib tõlgendada sellega, et koostööpartneritel ei ole makseraskusi ja nõuete tasumisega ei viivitata.

$$\text{Keskmine tasumisperiood} = \frac{\text{keskmine võlgnevus hankijatele} \times 365}{\text{müügitulu} (1 + km\%)} \quad (10)$$

Santeksis OÜ keskmine arvete tasumise periood on olnud aastate 2010 - 2013 lõikes (vastavalt 5, 3, 6 ja 3 päeva). Võib järeldada, et ettevõttele antud keskmised krediitperioodid ei ole olnud nii lühikeste tähtaegadega, vaid ettevõttel on olnud piisavalt vabu vahendeid arvete koheseks ja õigeaegseks tasumiseks.

Käibekapitali kasutamise suhtarvude analüüsi kokkuvõtteks võib öelda, et käibekapital on olnud Santeksis OÜ- 1 aastate lõikes positiivne ja ettevõttes on hakatud aasta - aastalt varasid efektiivsemalt kasutama. Võrdluse aluseks võetud aritmeetilise keskmise näitajad on uuritavate aastate lõikes olnud langevas trendis ja negatiivsemad.

Edasi analüüsitakse rentaablussuhtarve ehk tasuvussuhtarve ja võrreldakse Statistikaameti andmete alusel teiste ettevõtete kasumiaruannete kirjete väärtustega, mida on kujutatud joonistel aritmeetilise keskmisena. Rentaabluse suhtarvud väljendatakse protsentides.

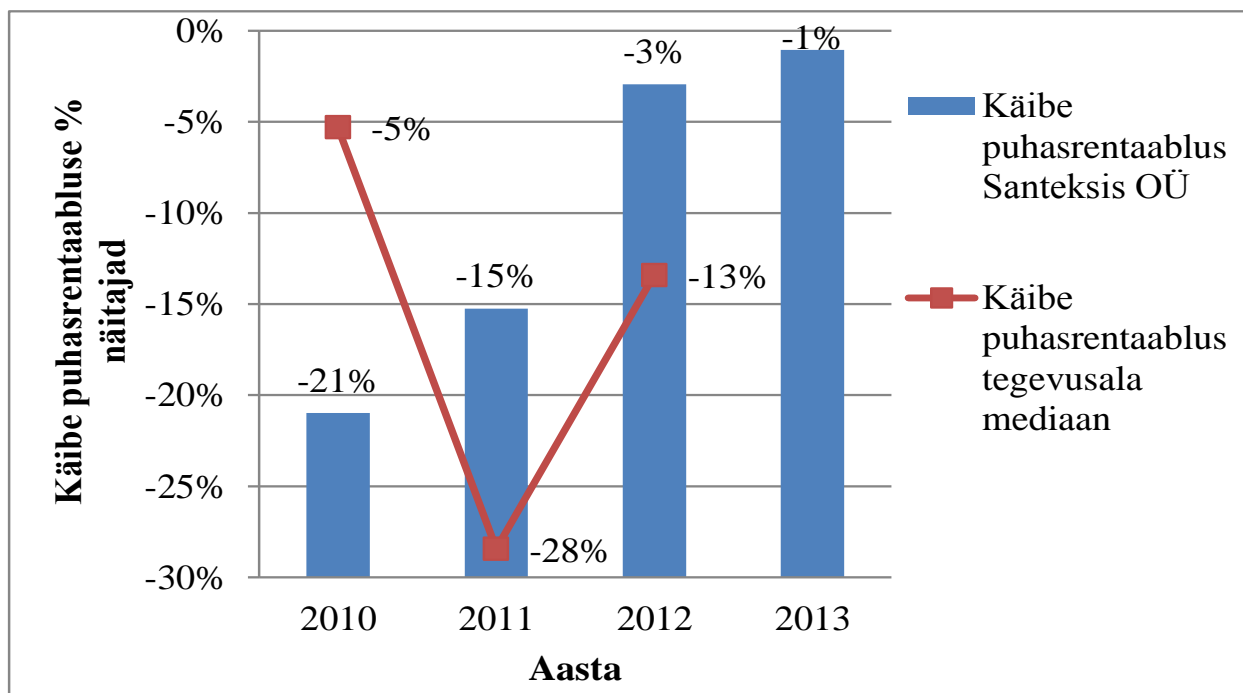
Majanduslike väljaminekute üldtaset iseloomustab käibe puhasrentaabluse näitaja. Tegevustulukus näitab, millise osa moodustab kasum ettevõtte müügi kogusest.

$$\text{Käibe puhasrentaablus} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{netokäive(müügitulud)}} \quad (11)$$

Santeksis OÜ käibe puhasrentaabluse näitajad on negatiivsed 2010 - 2013 aastate lõikes (vastavalt -21%, -15%, -3% ja -1%), ehk kasumi osa ettevõtte müügi kogusest on olnud negatiivne. Autor järeldeb, et äritegevuse tasuvust ja majanduslike väljaminekute üldtaset ei ole suudetud ettevõttes neil aastatel arukalt juhtida. Olukorra parandamiseks tuleb kasvatada ettevõtte müügitulu ja paremini kontrollida ning juhtida kulutusi. Positiivne näitaja on, et kahel viimasel majandusaastal on olukord ettevõttes tegevustulukuse näitajate osas tunduvalt paranenud.

Võrdluseks analüüsitud suhtarvude aritmeetiline keskmine näitab, et ettevõtete käibe puhasrentaabluse näitajad on olnud samuti kõikidel aastatel negatiivsed ja 2011. ja 2012. halvemad, kui Santeksis OÜ näitajad.

Joonis 9 annab ülevaate Santeksis OÜ ja tegevusala aritmeetilise keskmise näitajate muutustest

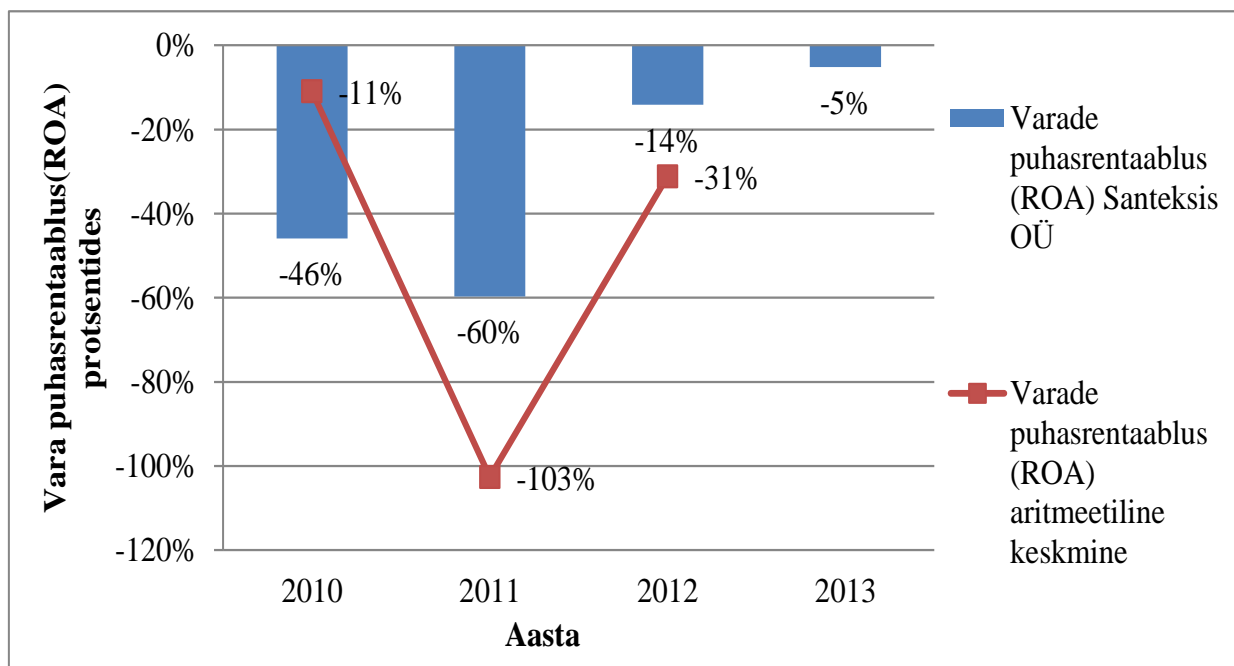
Joonis 9. OÜ Santeksis käibe puhasrentaabluse näitajad aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

Ettevõtte varade kasutamise tulemlikkust saab hinnata kasumitootluse näitajate alusel.

$$\text{Varade puhasrentaablus (ROA)} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{varad(keskmine maksumus)}} \quad (12)$$

Varade kasumitootluse suhtarvud peavad olema alati positiivsed ja varade puhasrentaablus peaks olema kõrgem, kui krediitiasutuste poolt makstav deposiidi intressimäär.

Santeksis OÜ varade maht on aastate jooksul pidevalt langenud, ettevõttes on kasutusel palju amortiseerunud käibe- ja põhivara, mis on töökorras ning kasutuskõlblik, kuid mille bilansiline väärtus on 0. Allolevalt jooniselt 10 on näha, et varade puhasrentaablus on olnud aastate 2010 – 2013 lõikes negatiivne, (vastavalt -46%, -60%, -14% -5%), mis näitab, et varade kasumitootlikkus on madal ja peab võimalusel kasvama. Varade rentaablususe taseme suurendamiseks tuleb suurendada ettevõtte tegevustulukust ja - varade käibekordajat. Positiivne on, et kahel viimasel aastal on varade kasumitootlikkuse näitaja märgatavalt tõusnud.

Joonis 10. Varade puhasrentaablus (ROA) näitajad aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

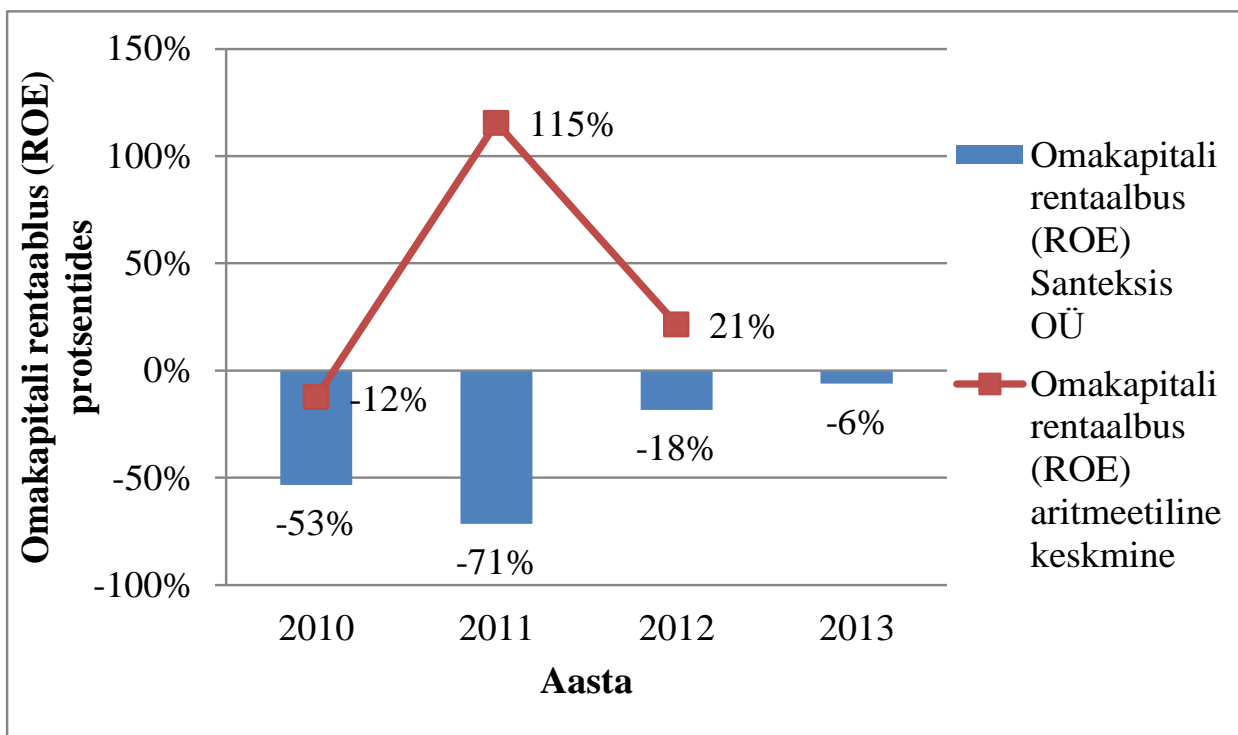
Tegevusala aritmeetiline keskmine näitab, et võrreldavate ettevõtete varade puhasrentaablus on samuti olnud negatiivne kõikide uuritavate aastate lõikes.

Järgnevalt analüüsib autor omakapitali rentaabluse põhivalemit, mis näitab ettevõtte tulutoovust ja kasumlikkust.

Ettevõtte omakapitali rentaablus näitab aktsionäride investeeringute tasuvust ja aitab otsustada ettevõtte juhtimise efektiivsuse üle. (Kõomägi 2006:128)

$$\text{Omakapitali rentaablus (ROE)} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{omakapital}} \quad (13)$$

Jooniselt 11 on võimalik näha Santeksis OÜ omakapitali rentaabluse muutusi analüüsitavate aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega.

Joonis 11. Omakapitali rentaablus (ROE) näitajad aastate lõikes koos tegevusala aritmeetilise keskmisega (autori joonis)

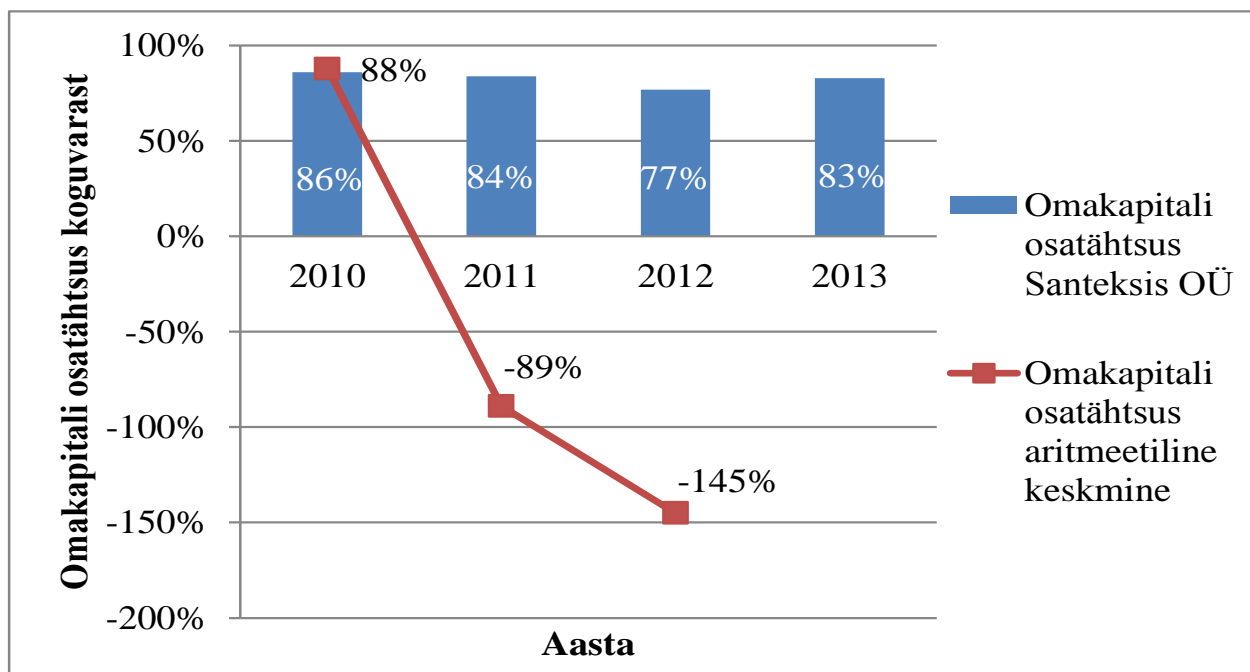
Omakapitali rentaabluste näitajad on Santeksis OÜ-l analüüsitavatel aastatel negatiivsed ja omanikele ei ole suudetud luua lisandväärtust; tegevusala aritmeetilise keskmise näitajate lõikes on omakapitali rentaablus olnud positiivne 2011- 2012 aastal ja kõikidel aastatel parem, kui Santeksis OÜ-l.

Santeksis OÜ-l ei ole analüüsitaval perioodil pikaajalisi kohustusi; lühiajalised kohustused on: võlad töövõtjatele ja tarnijatele ning maksuvõlad. Ettevõttel ei ole analüüsitavate aastate vältel olnud probleeme kohustuste täitmisega ja kapitalstruktuuri suhtarve analüüsitakse eeskätt võrdluseks tegevusala aritmeetilise keskmise näitajatega.

$$\text{Omakapitali osatähtsus} = \frac{\text{omakapital}}{\text{bilansimaht}} \times 100 \quad (14)$$

Suhtarv näitab mitu protsenti varadest on soetatud omakapitali arvel. Kehtib rusikareegel, et üle 50% varadest peaks olema ettevõttel kindlasti soetatud oma vahenditega.

Jooniselt 12 näeme, et Santeksis OÜ omakapitali osatähtsuse näitajad on olnud kõikide käsitletavate aastate vältel positiivsed, kuid võrreldav aritmeetiline keskmine näitab alates 2011. aastast negatiivset trendi. Tegevusala aritmeetiline keskmine on langenud aastate lõikes ja langus on põhjustatud ettevõtete põhivarade ja kohustuste mahu bilansilisest suurenemisest. Järeldub, et ettevõtte on liiga suures mahus soetanud vara võõrkapitaliga.

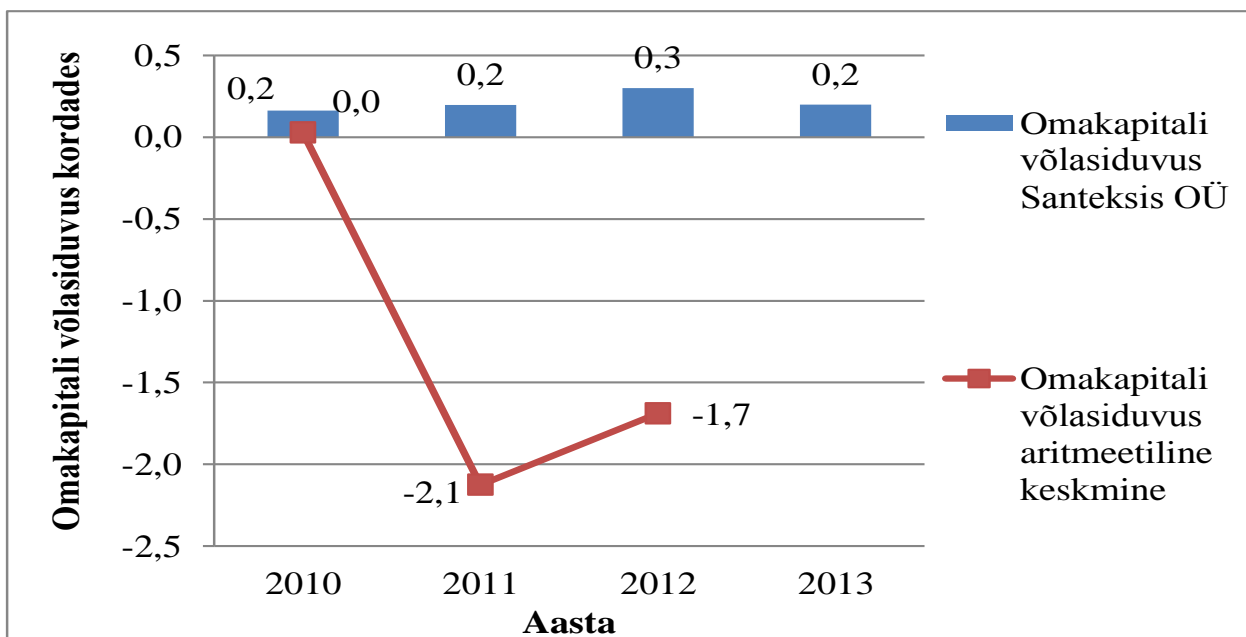
Joonis 12. Omakapitali osatähtsus koguarast (autori joonis)

Arvesse võttes Santeksis OÜ omakapitali suurt osatähtsust koguarast ei ole selle suhtarvu näitaja tulemi põhjal ettevõtte jätkusuutlikkus ohustatud.

Järgnevalt analüüsitakse omakapitali võlasiduvust ja see suhtarv väljendub kordades. Suhtarv näitab, kuidas ettevõtte tuleb toime kohustuste tasumisega. Rusikareegel on, et ettevõtte lühiajalised kohustused ei tohiks omakapitali ületada rohkem, kui 1,25 korda.

$$\text{Omakapitali võlasiduvus} = \frac{\text{kohustused}}{\text{omakapital}} \quad (15)$$

Jooniselt 13 on näha, et Santeksis OÜ tuleb hästi toime kohustuste tasumisega ja kohustused ei ületa ettevõtte omakapitali rohkem, kui 1,25 korda.

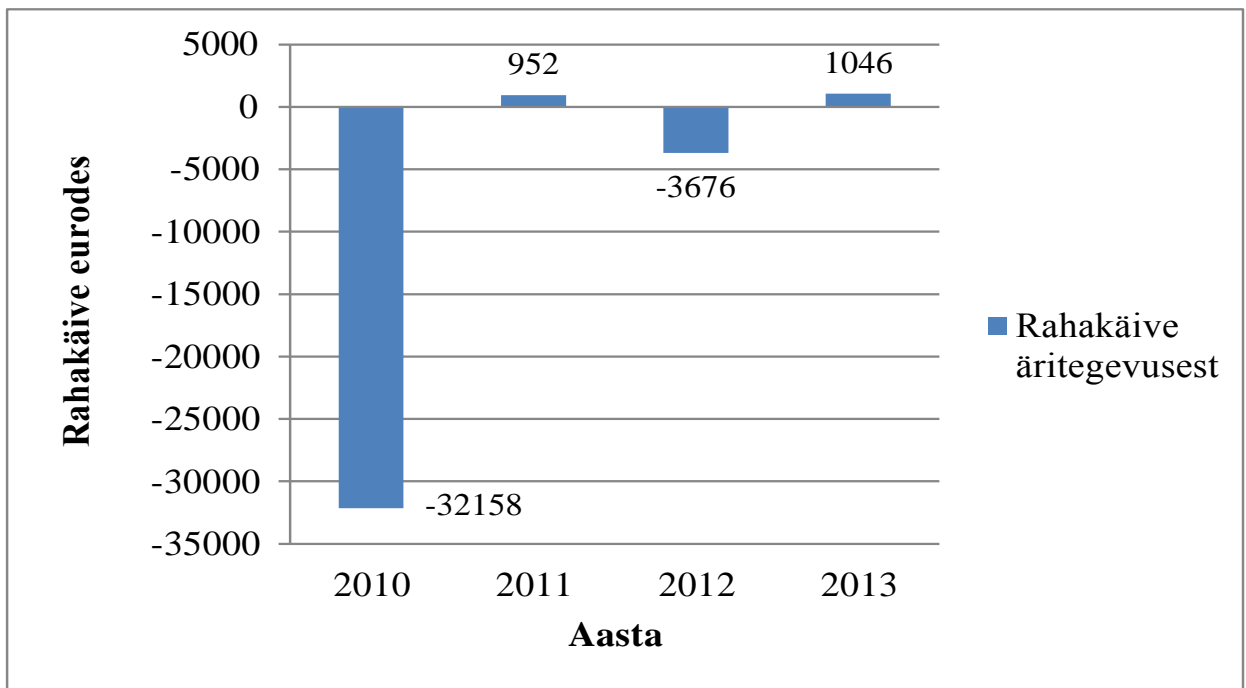

Joonis 13. Omakapitali võlasiduvus (autori joonis)

Suhtarvu aritmeetilise keskmise tulem näitab, et 2011. ja 2012. aastal on olukord väga halb. Täpsemalt andmeid uurides selgus, et aritmeetilise keskmise omakapitali mahu näitajad on tunduvalt väiksemad, kui on kohustuste mahu näitajad. Selline tulem kinnitab, et ettevõttel on raskusi katta võõrvahenditega seotud kohustusi.

Rahakäibe aruande analüüs peab andma ülevaate sellest, kas ettevõttel on piisavalt likviidseid vahendeid, et tagada kapitali kasv ja katta vajalikke kohustusi ja kulutusi. Järgnevalt on autor teostanud 2010 - 2013 aasta rahakäibe aruannete analüüsi ja uurinud, kuidas ettevõtte rahakäibed on nende aastate jooksul muutunud. Ettevõtte rahakäibe aruanne on lisatud käesoleva töö lisa 3.

2010. ja 2012. aastal on äritegevusest laekuv rahakäive olnud negatiivne, mis näitab, et äritegevusest saadud raha on kasutatud ebaotstarbekalt; 2011. ja 2013. aastal on äritegevusest saadud raha ettevõttes kasutada sihtotstarbeliselt. Investeerimise rahakäive on uuritavate aastate lõikes olnud positiivne, mille moodustavad pangalt saadud väikesemahulised intressid. Kõige negatiivsem rahakäive on olnud 2010. aastal -32158 eurot ja kõige positiivsem 2013. aastal 1046 eurot. Joonis 14 annab ülevaate ettevõtte äritegevuse rahakäivetest analüüsitavate aastate lõikes.

Joonis 14. Ettevõtte rahakäive aastate lõikes (autori joonis)

Ettevõtte rahakäivete analüüsi meetodiks on autor valinud suhtarvude analüüsi meetodi, kus uuritakse ettevõtte rahavooge äritegevusest ja nende suhet ettevõtte kasumiaruande- ja bilansikirjetesse. Ettevõtte rahakäibe aruande analüüsimiseks arvatud suhtarvude tabel on lisatud käesoleva töö lisa 8.

Puhaskasumi rahasiduvus ehk kasumi kvaliteet näitab, kui oskuslikult ettevõtte oma kasumi rahaks suudab muuta:

Soovitavalt võiks see suhtarv olla vähemalt 1. (Sloog, U.:2008)

$$\text{Puhaskasumi rahasiduvus} = \frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{puhaskasum}} \quad (16)$$

Äritegevuse rahavood peaksid ületama ettevõtte puhaskasumit ja puhaskasumi rahasiduvus peaks olema vähemalt 100% (suhtarv 1).

Puhaskasumi rahasiduvuse näitajad on aastate 2010 - 2013 lõikes olnud, (vastavalt 1, 0, 1, ja -1). Saadud tulem kinnitab, et 2010. ja 2012. aastal ei ole ettevõttes raha otstarbekalt kasutatud;

2011. ja 2013. aasta tulemused on positiivsemad ja rahavood on neil aastatel ületanud ettevõtte kahjumi.

Kohustuste rahasiduvus näitab, mitu korda äritegevuse rahajäägi muutus ületab kohustusi.

Suhtarv rahavood äritegevusest % kohustustest näitab, kui suures ulatuses katavad äritegevuse rahavood ettevõtte lühi - ja pikaajalisi kohustusi. (Ilisson 2004:183)

$$\text{Kohustuste rahasiduvus} = \frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{kohustused}} \quad (17)$$

Santexsis OÜ kohustuste rahasiduvus oli negatiivne 2010. ja 2012. aastal (vastavalt -380% ja -48%) ning positiivne 2011. ja 2013. aastal (vastavalt 16% ja 22%).

Põhivara rahasiduvus näitab, kas likviidsed varad katavad vajalikke kulusi ning tagavad kapitali kasvu. (Palmipuu:2013)

$$\text{Põhivara rahasiduvus} = \frac{\text{rahakäive äritegevusest} - \text{dividendid}}{\text{põhivara soetamismaksumus}} \quad (18)$$

Ettevõtte põhivara rahasiduvus on samuti olnud negatiivne aastatel, kui ettevõtte äritegevuse rahakäive on olnud negatiivne ja positiivne aastatel, kui ettevõtte äritegevuse rahakäive oli positiivne.

Kui ettevõtte rahavood on juba mitmendat aastat negatiivsed, siis see on suur ohu märk ettevõtte jätkusuutlikkule tegevusele ja arengule. Ettevõtte rahakäibe aruande analüüsi tulemus näitab, et ettevõttes on uuritavate aastate vältel ebaotstarbekalt rahakäibeid juhitud. Ettevõttel on olnud aastate vältel piisavalt likviidseid vahendeid, mida oleks saanud kasutada ettevõtte tulukuse parendamiseks, näiteks tootmisesse investeerides. Tootmisesse investeerimine suurendab toodangu mahtu ja ettevõttel on võimalus seeläbi rohkem kasumit teenida, mis omakorda tekitab juurde sissetuleva rahavoo.

2.4. Ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs

Järgnevalt teostatakse Santeksis OÜ jätkusuutlikkuse analüüs, nelja suhtarvu abil: kasumimarginaal %, vara käibesagedus, reinvesteermise määr % ja omandikordisti ning võrreldakse jätkusuutlikkust tegeliku müügitulu kasvuga. Jätkusuutlikkuse analüüsi aluseks olevate suhtarvude arvutused on lisatud tabelina käesoleva töö lisa 9.

Rahavoogude aruandest selgus, et ettevõtte äritegevuse rahavood on olnud 2010. ja 2012. aastal negatiivsed; rahandussuhtarvude analüüs näitas, et ettevõtte tasuvus näitajad on analüüsitava aastate lõikes olnud samuti negatiivsed ning ettevõtte omakapital on vaadeldavate aastate lõikes oluliselt vähenenud. Kõik need näitajad viitavad sellele, et ettevõtte jätkusuutlikkus on ohustatud.

Kui ettevõtte jätkusuutlik kasv on teada, saab koheselt määrata, kas ettevõtte kasvu eesmärgid ja finantspoliitika on vastastikku teostatav, ning teades seda saab otsida sobivamaid võimalusi majanduskasvu eesmärkide saavutamiseks. (Higgins, R.C. 1977:7)

R. C. Higginsi valem jätkusuutliku kasvu määra leidmiseks: (Higgins, R. C. 2012:126)

$$g = P \times R \times A \times T \quad (19)$$

g - jätkusuutliku kasvu määr,

P - kasumimarginaal,

R - jaotamata kasumi osakaal maksudejärgses kasumis,

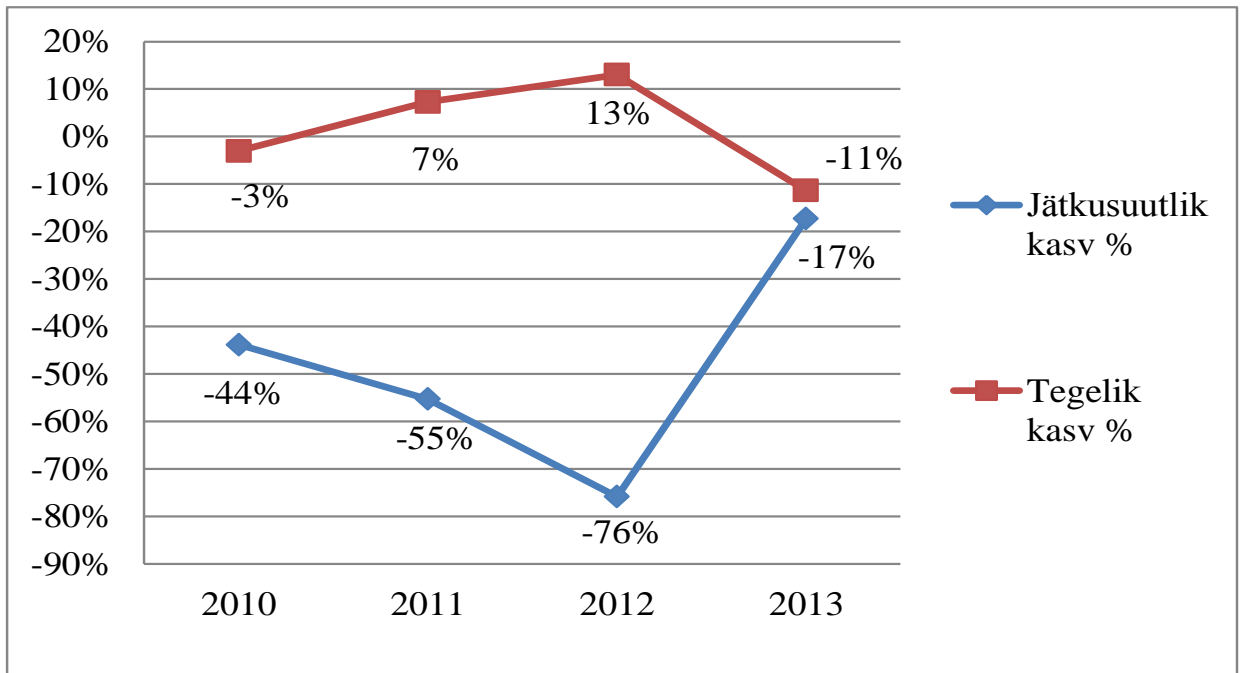
A - vara käibekordaja,

T - finantsvõimendus.

Ettevõtte tegelik müügitulude kasv peab olema väiksem, kui on jätkusuutlik kasv, sest ainult siis on ettevõtte suutnud raha genereerida.

$$\text{Tegelik müügitulude kasv (tegelik jätkusuutlik kasv)} = \frac{\text{omakapitali muutus}}{\text{omakapital perioodi alguses}} \quad (20)$$

Jooniselt 15 on autor esitanud ettevõtte tegeliku kasvu määra ja jätkusuutliku kasvu määra võrdlused.

Joonis 15. Jätkusuutlik kasv ja tegelik kasv(müügitulude kasv) 2010 - 2013 aastate lõikes (autori joonis)

Ettevõtte varade ja müügitulude kasv peavad olema pikka aega samas suurusjärgus. Kui ettevõtte tegelik kasv on suurem, kui jätkukasvumäär, siis sattub ettevõtte varem või hiljem rahalistesse raskustesse.(Kõomägi 2006:179)

Ettevõtte jätkusuutliku kasvu näitajad on olnud 2010-2013 aastate lõikes, (vastavalt -44%, -55%, -76% ja -17%) ning müügitulude kasvu näitajad, (vastavalt -3%, 7%, -13% ja 11%). Kõikidel aastatel on ettevõtte tegelik kasv olnud suurem, kui on jätkusuutlik kasv.

Analüüsi tulem kinnitab, et ettevõtte pole suutnud raha genereerida ja pole kasumlik. Selline olukord on ohuks ettevõtte jätkusuutlikkusele ja viitab sellele, et ettevõttel on oht sattuda pankrotti. 2013. aastal on ettevõtte jätkusuutlikku kasvu määra näitaja ja müügitulude kasvu määra näitajate suhe olnud kõige parem võrreldes eelnevate aastatega, kuid mõlemad näitajad on ikka veel negatiivsed.

Ettevõtte müügitulude kasv, mis ületab jätkusuutlikku kasvu on tõsine probleem ettevõtte juhtkonnale.

Mida teha, kui tegelik kasv ületab jätkusuutliku kasvu. Kui probleem on üksnes ajutiselt, saab seda veel ilmselt lahendada laenu võtmisega. Tulevikus, kui tegelik kasv langeb alla jätkusuutliku kasvu määra ja ettevõtte suudab raha genereerida saab laenud tagasi maksta. Pikemaajalistele jätkusuutliku majanduskasvu probleemide lahenduseks on vaja kasutada mõnda kombineeritud strateegiatest: suurendada omakapitali, suurendada finantsvõimekust vähendades dividendide väljamaksmist, proovida uusi majandustegevusi, suurendada varade käibesagedust, ühineda edukama ettevõttega. (Higgins, R. C. 2012:131)

Jätkusuutlik areng saab olla hea, kui saada aru seosest, et arenguks ja kasvuks on vaja omada varasid ning sellest, kuidas mõjutavad arengut kohustused millega varasid finantseeritakse. (Tarantino,D.:2004)

Santexsis OÜ jätkusuutlik kasv on halb, sest ettevõtte omakapital on aastate lõikes pidevalt vähenenud, majandusliku jätkusuutlikkuse arenguks ei ole tehtud investeringuid varadesse ja äritegevust on finantseeritud eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt. Ettevõtte äritegevusse tehtud investeringud on olnud aastate lõikes negatiivsed ja ettevõtte omanikele ei ole kasumit toodetud.

Töö autori arvamusel tuleks ettevõtte jätkusuutliku kasvu saavutamiseks püüda tõsta varade käibesagedust, kaaluda võimalusi omakapitali suurendada ja ettevõtte juhtkond võiks kaaluda lühiajalist ja väikesemahulist võõrkapitali kasutamist edaspidise majandustegevuse parendamiseks ja arendamiseks.

Autor järeldab, et äritegevuse tulukust pole ettevõttes eelnevalt piisavalt analüüsitud ning ei ole osatud hinnata ohtu ettevõtte jätkusuutlikkule arengule. Ettevõtte juhtkond peab edaspidi rakendama kvaliteetsemaid ning uuenduslikke äriprojekte ja ettevõtte omakapitali suurendama, sest senisel kombel majandustegevuse jätkamine pole kasumlik ja jätkusuutlik.

2.5. Ettevõtte pankrotiohu prognoos

Üldjuhul on ettevõtte pankrotiohus, kui on oma majandustegevuse edendamiseks kasutanud võõrkapitali. Santexsis OÜ ei oma hetkel laenukohustusi, kuid eelnevate analüüside tulemused

on näidanud, et ettevõtte jätkusuutlik kasv ja rentaablus on analüüsitavate aastate vältel olnud negatiivsed. Sellest tulenevalt peab autor vajalikuks teostada pankrotiohu analüüsi, et selgitada välja, kas ettevõtte võib muutuda maksevõimetuks.

Pankrotiohu hindamiseks on autor kasutatud Altman Z-skoori võrrandit, mis on mõeldud börsil mittenoteeritud eraettevõtetele:

$$Z = 6,56 x_1 + 3,26 x_2 + 6,72 x_3 + 1,05 x_4 \quad (21)$$

$$\text{kus } x_1 = \frac{\text{puhaskäibekapital}}{\text{varad}}, \quad (22)$$

$$x_2 = \frac{\text{eelmistele aastatele jaotamata kasum}}{\text{varad}}, \quad (23)$$

$$x_3 = \frac{\text{ärikasum}}{\text{varad}}, \quad (24)$$

$$x_4 = \frac{\text{omakapital}}{\text{koguvõlgnevus}} \quad (25)$$

Lõpptulemusena saadud näitajat Z tuleb tõlgendada järgmiselt (Teearu, Krumm 2005:33):

- a) $Z > 2,6$ s.t. finantseisukord on hea;
- b) $Z < 1,1$ s.t. suurt pankrotiohtu;
- c) $Z < 1,23$ s.t. finantolukord on ebastabiilne.

Töö autor arvab, et Z-skoori analüüs annab hea ülevaate ettevõtte mitme perioodi finantseisukorra muutustest.

Analüüsi tulemina selgus, et pankrotikordaja näitajad on kõikidel analüüsitavatel aastatel olnud head ja ettevõttel ei ole ohtu pankrotistuda. Aastatel 2010 - 2013 (vastavalt 11,3; 8,6; 7,8 ja 10,5). Käesoleva töö autori arvamusele peaksid ettevõtte pankrotikordaja näitajad olema paremad juhul, kui ettevõtte juhtkonnal peaks tekkima vajadusma ettevõtte majandustegevuse edendamiseks võõrkapitali kasutada.

3. ETTEVÖTTE ARENGUPERSPEKTIIVIDE HINDAMINE

Ettevõtte sisekeskonna analüüsimisel on aluseks võetud eelnevalt teostatud majandusaruannete analüüsi tulemused ja ettevõtte juhatuse liikme suusõnalised hinnangud Santeksis OÜ tegevuse kohta.

Tugevuste ja võimaluste hindamisel tuleb nendest eristada juhuslikke ning rõhutada rohkem selliseid, mille kohta saab välja tuua pikaajalised trendid (näiteks vähemalt kolme viimase aasta kohta saab väita, et antud näitaja on ettevõtte tugevuseks). Võimalustest on olulised need, mis kestavad pikemat aega. Oluline on see, kui hästi tugevused on seotud strateegiaga, st tulenevad strateegilistest otsustest ega ole juhuslikku laadi. Nõrkuste ja ohtude puhul tuleks hinnata nende tugevust, ohtude korral ka nende esinemise tõenäosust ja seda, kuidas nad võivad mõjutada strateegilisi otsuseid ning ohtudest tekkiva kahju võimalikku ulatust. (Innove 2014)

Ettevõtte sisemised tugevused on järjestatud prioriteetsuse järgi.

1. Kompetentsus- pikaajaline tootmiskogemus metallitöötlemise ja metallitöö valdkonnas.
2. Kindlad ja usaldavad koostööpartnerid ning kliendid.
3. Ettevõtte hea maine- on aus koostööpartner.
4. Kvalifitseeritud tööjõud - pikaajaliste töökogemustega metallitööd tundvad spetsialistid ja metallitöölised.
5. Kõrge kvaliteediga tooted- praaktoodangut esineb väga harva.
6. Ettevõttel ei ole krediitkohustusi.

Edasiselt antakse ülevaade ettevõtte sisemistest nõrkustest nende tähtsuse järgi.

1. Tootmisseadmestik on vananenud ja amortiseerunud, kuigi hetkel veel täiesti töökorras ja kasutuskõlblik.
2. Uued tootmisvahendid, mida võib tulevikus vaja minna ettevõtte põhitegevuse jätkamiseks on kallid ning võib tekkida probleeme rahastamisega.
3. Halb turundamisoskus - ettevõtet ei ole piisavalt reklaamitud, kodulehte ei ole viimaste aastate vältel uuendatud, ei ole piisavalt uusi kliendikontakte loodud ning kliendibaasi laiendatud.
4. Ettevõtte nõrk finantseisund.
5. Konkurents turul - ettevõtte tootmisvõimsus ja spetsiifika on eeskätt orienteeritud väiksemamahuliste tellimuste täitmiseks ning samas valdkonnas on tegutsemas mitmeidki teisi ettevõtteid.
6. Tootmiskulud - aastate lõikes on suurenenud kõik tootmiskulud: tooraine hindade kallinemine, energia hinnatõusud ja tootmistööliste palkade kasv.

7. Ettevõtte halb juhtimine - ettevõttes juhtkonnas on pikaajaliste töökogemustega kõrgkvalitiseeritud metallitöö valdkonna tegevjuht ja -tootmisjuht, kuid ettevõtte majanduslikku tegevus ei ole nende poolt piisavalt hästi juhitud.

Järgnevalt on kirjeldatud ettevõtte potentsiaalseid võimalusi ja ohte.

Ettevõtte potentsiaalsed võimalused:

1. kliendibaasi laiendamine ja seeläbi nõudluse suurenemine;
2. uute toodete arendamine ja tootmine;
3. turunduse arendamine;
4. võõrkapitali kasutamine uute tootmisseadmete soetamiseks.

Ettevõtte potentsiaalsed ohud:

1. tööjõud – oskustöölise (metallitöölise) suur nappus tööjõuturul;
2. suurenevad tootmiskulud- tootmistöölise palga kasv, toorainehindade ja energiakulude kasv;
3. klientide eelistuste ja vajaduste muutumine;
4. konkurentsi suurenemine turul.

Autori arvamusel on ettevõtte kõik sisemised tugevused väga kaalukad, et jätkata ettevõtte äritegevust. Kui soovitakse laiendada kliendibaasi tuleb eeskätt turunduse arendamisele erilisel rõhku pöörata. Uute toodete arendus võib samuti mõjuda positiivselt kliendibaasi laienemisele ja ettevõtte müügitulu kasvule. Kuna ettevõttel ei ole hetkel intresse kandvaid kohustusi ja ettevõtte turuväärtus on oluliselt suurem kui ettevõtte bilansiline väärtus, siis on võõrkapitali kasutamine täiesti reaalne ja teostatav. Töö autor leiab, et võõrkapitali kasutamisel on mitu eelist - ettevõtte juhtkond on sunnitud rohkem pingutama paremate tulemuste nimel ja võõrkapitaliga muretsetud vajalikud tootmisvahendid peavad aitama kaasa ettevõtte tootmisefektiivsuse suurenemisele, mis omakorda peab suurendama ettevõtte müügitulu ja seeläbi kasumit.

Erilist tähelepanu tuleb ettevõtte juhtkonnal pöörata sisemistele nõrkustele ja potentsiaalsetele ohtudele, et olla valmis edaspidisteks negatiivseteks muudatusteks ja püüda võimalusel neid parendada.

Ettevõtte kulud võrreldes konkurentidega võivad olla väga erinevad, kuid klientide kaotuse hirmus ei tohi karta toodangu hindu tõsta, sest vastav tegevus viib ettevõtte kahjumisse ja on ebaefektiivne viis klientide hoidmiseks. Kindlasti peab ettevõtte juhtkond ette valmistama olukorraks, mil vananenud tootmispark vajab uuendamist ja rahastamist ning selleks, kuidas

seada teostada - kas ettevõtte omanikud on valmis ja võimelised ise täiendavaid finantseeringuid tegema või tuleb kaaluda võõrkapitali kasutamise võimalusi. Ettevõtte potentsiaalsetest ohtudest on oskustöölise nappus kindlasti suur probleem ettevõtte juhtkonnale, kuid sedagi on võimalik ennetada, planeerides oskuslikult uute töötajate vajadust vastavalt tootmismahdadele. Klientide eelistuste muutumise ja konkurentsi suurenemise vastu tuleb ettevõttes luua selline kliendibaas, mida ei saaks oluliselt mõjutada mõnest kliendist loobumine.

SWOT analüüsi kokkuvõtteks võib öelda, et Santeksis OÜ suurimaks tugevuseks on pikaajaline tootmiskogemus metallitöötlemise ja metallitöö valdkonnas ning suurimaks võimaluseks läbi turundustegevuse suurendada kliendibaasi ja seeläbi toodangu nõudlust. Ettevõtte suurimaks nõrkuseks on vananenud tootmiseseadmestik, mille uuendamine võib peatselt päevakorda tulla ja suurimaks ohuks oskustöölise nappus tööjõuturul.

Järgnevalt teostab autor ettevõtte väliskeskonna analüüsi, mille käigus leitakse olulisemad välised tegurid, mis avaldavad mõju ettevõtte majandustegevusele. Ettevõtte väliskeskonna tegureid pole ettevõtjal võimalik mõjutada, neid tuleb oma tegevust planeerides lihtsalt arvesse võtta. Erinevate ettevõtetate väliskeskonna osaanalüüside tähtsus on ettevõtetate jaoks erinev ja sõltub palju ettevõtte tegevusvaldkonnast.

Töö autor on järjestanud olulisuse järjekorras Santeksis OÜ tegevusele mõju avaldada võivad väliskeskonna tegurid:

1. sotsiaalne keskkond;
2. õiguslik keskkond;
3. tehnoloogiline keskkond;
4. majanduskeskkond;
5. poliitiline keskkond;
6. looduskeskkonna tegurid.

Sotsiaalse keskkonna teguritest on ettevõtte edaspidise tegutsemise seisukohast väga oluline probleem rahvastiku vananemine ja sellest tulenevalt tööjõuturu vananemine. Kuna metallitöö spetsialiste koolitatakse Eestis vähe, siis ettevõtte peab olema valmis palkama vanemaealisi töötajaid ja neid vajadusel ise koolitama ning neile väljaõpet pakkuma.

Seadusandluse mõjudest tulenevad muudatused on paratamatult mõjutamas ettevõtte kulusid ja käitumist. Santeksis OÜ on väikeettevõtte ja väikeettevõttele avaldab mõju iga riikliku maksupoliitika ja seadusandluse muutus, mis ei avalda samast mõju suurettevõttele.

Väikeettevõtted on ettevõtluskeskonna muudatuste suhtes kõige tundlikumad. Nad kannatavad esimesena, kui majandus satub ülemäärase bürokraatia surve alla. Ja nad on ka esimesed, kes saavad kasu algatustest, mis tagavad bürokraatlikku asjaajamise kärpimise ja edusammude hüvitamise. (Euroopa Väikeettevõtluse Harta 2004)

Tehnoloogilise keskkonna tegurid - üldine tehnoloogia tase, uued tehnoloogiad, uued materjalid ja teaduslikud saavutused võivad oluliselt muuta klientide seniseid tootevalikuid ja eelistusi. Ettevõtte juhtkond peab olema kursis tehnoloogiliste uuendustega ja vajadusel olema valmis tootmistegevuses uuendusi rakendama.

Majanduslikest teguritest kõige enam võib ettevõtte edaspidistele majandustulemustele mõju avaldada palkade üldine kasv. Kui ettevõtte juhtkond peab vajalikuks majandustegevuse arendamiseks võõrkapitali kasutada, tuleb kindlasti jälgida laenu intressiäärasid. Majandustegevuse planeerimisel tuleb arvestada sissetulekute ja tööpuuduse taset, inflatsiooni ja üldist majanduskasvu tempot.

Maailmamajanduse langus avaldub meie ekspordipartnerite kaudu tavaliselt mõni kvartal hiljem, majandustõus saabub rohkem sünkroonis maailmamajanduse tõusuga. (Innove 2008)

Poliitilise keskkonna teguritest võib kõige enam avaldada mõju ettevõtte majandustegevusele kohaliku omavalitsuse tegevus ja poliitiline stabiilsus. Ettevõtte kliendid ja koostööpartnerid tegutsevad kõik Euroopa Liidu liikmesriikides ja siseriiklikul tasandil, mis on poliitiliselt stabiilne ja turvaline keskkond. Sellegipoolest võivad seaduste ja regulatsioonide muutused mõjutada otseselt ettevõtte tegevust.

Looduskeskkonna tegurid - loodusressursid on ettevõtte tooraineallikaks. Ettevõtte tegutsemine mõjutab paratamatult looduskeskkonda ja ettevõtte järgib oma tegevuses korrektselt seadustest tulenevaid keskkonnanõudeid, millele vastavalt käideldakse korrektselt ettevõtte tootmisjätmeid.

Autori arvamusel tuleb ettevõtte juhtkonnal olla kursis kõigi väliskeskonna teguritega, mis võivad avaldavad mõju ettevõtte tegevusele. Ettevõtte juhtkond peab suutma pikaajalistele kogemustele tuginedes väliskeskonna mõjudest tulenevatele muutustele kiirelt reageerida, et vastuvõetavad juhtimisotsused oleks õiged ja efektiivsed.

KOKKUVÕTE

Santeksis OÜ on väiksem metallitöötlemisega tegelev ettevõtte, mis on järjepidevalt tegutsenud samas valdkonnas üle 18. aasta. Põhilisteks tegevusvaldkondadeks on kergmetallivalandite tootmine, kergmetallide töötlemine ja metallide ümbertöötlemine.

Käesolevas lõputöös viidi läbi ettevõtte jätkusuutlikkuse ja arenguperspektiivide hindamine analüüsides eelnevate perioodide majanduslikke näitajaid ja selgitati välja olulisemad tegurid, mis on mõjutanud ettevõtte tegevust uuritava perioodil.

Töö eesmärgiks oli analüüsida ja hinnata ettevõtte eelmiste perioodide näitajaid, et välja selgitada kuidas need on mõjutavad ettevõtte majanduslikku jätkusuutlikkust ja kas ettevõtte on edaspidi majandusüksusena jätkusuutlik.

Lõputöö eesmärgi väljaselgitamiseks seadis autor järgnevad uurimisülesanded.

1. Anda erialaste allikatele alusel ülevaade ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüsi ja jätkusuutlikkuse kasvu olemusest, majandusaruannete analüüsi meetoditest ja olemusest - bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüs, ettevõtte rahakäibe aruande analüüs ja suhtarvude analüüs.
2. Selgitada erialastele allikatele tuginedes pankrotiohu analüüsi olemust ja ettevõtte arenguperspektiivide hindamise meetodeid.
3. Uurida ettevõtte jätkusuutlikkust, mille aluseks on ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ning vertikaalanalüüs, rahakäibearuande- ja rahandussuhtarvude analüüs.
4. Võrrelda ettevõtte suhtarvude näitajaid Statistikaameti andmete alusel tegevusvaldkonna ettevõtete suhtarvude aritmeetilise keskmise näitajatega.
5. Teostada ettevõtte jätkusuutlikkuse analüüs ja pankrotiohu prognoos.
6. Hinnata ettevõtte arenguperspektiive, kasutades selleks ettevõtte sisekeskonna- ja väliskeskonna hindamise ja analüüsimise meetodeid.
7. Teostatud analüüsides põhjal teha omapoolsed järeldused ja ettepanekud ettevõtte majandustulemuste parendamiseks.

Teostatud bilansi- ja kasumiaruande horisontaalanalüüsist selgus, et ettevõtte bilansimaht on analüüsitavaate aastate jooksul märgatavalt vähenenud, mille põhjuseks on ettevõtte varade vähenemine. Ettevõtte on olnud kahjumis kõikidel analüüsitavatel aastatel, kuid aasta – aastalt on õnnestunud kahjumit vähendada; omakapitali kirjetel on toimunud positiivne muutus alates 2012. aastast. Ettevõtte bilansi ja kasumiaruande horisontaalanalüüsi tulemustest selgus, et teistelgi analüüsitavatel kirjetel on toimunud ebaühtlased muutused aastate lõikes, mis autori

arvates viitab ettevõtte majandustegevuse ebastabiilsusele. Ettevõtte varade pidev vähenemine võib olla otsene oht ettevõtte jätkusuutlikkusele.

Ettevõtte bilansi- ja kasumiaruande vertikaalanalüüsi käigus selgus, et väga suur ärikulude osakaal on mõjutanud negatiivselt ettevõtte kasumit. Kõikidel analüüsitavatel aastatel on ettevõtte ärikulud olnud suuremad, kui ettevõtte müügitulud ja selle tulenevalt on ettevõtte analüüsitavatel aastatel kahjumit tootnud.

Suhtarvude analüüsimisel ja nende hindamisel kasutas lõputöö autor trendianalüüsi, kui ka traditsioonilist meetodit, kus standardsete väärtustena on hinnatud Statistikaameti andmete alusel sama tegevusalaga tegelevate ettevõtete suhtarvude aritmeetiline keskmine.

Santeksis OÜ lühiajalise- ja pikaajalise likviidsuse näitajad on rahalduvas olukorras ja ei ole ohuks ettevõtte jätkusuutlikkusele. Ettevõtte likviidsusnäitajad on aastate lõikes küllaltki kõrged olnud, mis võib tähendada seda, et pole osatud likviidseid vahendeid majandustegevuse edendamiseks ja parendamiseks kasutada.

Käibekapitali kasutamise suhtarvude analüüs näitas, et käibekapital on olnud Santeksis OÜ- l kõikide uuritavate aastate lõikes positiivne ja ettevõttes on hakatud aasta - aastalt varasid intensiivsemalt kasutama.

Ettevõtte rentaablussuhtarvude näitajad on kõikide analüüsitavate aastate lõikes olnud negatiivsed. Ettevõtte pole suutnud oma käsutuses olevaid varasid rakendada kasumlikult.

Kapitalstruktuuri suhtarvude analüüs näitas, et ettevõtte varadest üle 50% on soetatud omakapitaliga ja ettevõtte tuleb positiivselt toime kohustuste tasumisega.

Ettevõtte rahakäibearuande analüüs näitas, et analüüsitavatel aastatel on rahakäive olnud negatiivne 2010. ja 2012. aastal ja äritegevusest saadud raha on kasutatud ettevõttes neil aastail ebaotstarbekalt.

Jätkusuutlikkuse analüüs näitas, et kõikidel aastatel on ettevõtte müügitulude kasvu näitajad olnud suuremad, kui on jätkusuutliku kasvu määra näitajad. Analüüsi tulem kinnitab, et ettevõtte pole suutnud analüüsitavatel aastatel raha genereerida ja taoline olukord on ohuks ettevõtte

jätkusuutlikkusele ja viitab sellele, et ettevõtte edasine tegevus iseseisva majandusüksusena võib olla ohustatud.

Töö käigus teostati ettevõtte arenguperspektiivide hindamine, mille meetodiks on ettevõtte sise- ja väliskeskonna analüüsi.

Ettevõtte sisekeskonna analüüsimisel hinnati ettevõtte sisemisi tugevusi ja nõrkusi, ohte ja võimalusi. Teostatud analüüsi tulemusena hindas autor Santeksis OÜ suurimaks tugevuseks pikaajalist tootmiskogemust metallitöötlemise ja metallitöö valdkonnas ning suurimaks võimaluseks läbi turundustegevuse suurendada kliendibaasi ja seeläbi nõudlust. Ettevõtte suurimaks nõrkuseks on vananenud tootmiseseadmetik ja suurimaks ohuks oskustöölise nappus tööjõuturul.

Töö käigus teostatud analüüsid ja hinnangud näitasid, et ettevõtte ei ole jätkusuutlik.

Töö autori arvates peab ettevõtte juhtkond rakendama meetmeid kulude vähendamiseks ja müügitulude suurendamiseks, et seeläbi puhaskasumit kasvatada. Käesolevas lõputöös analüüsitud aastate lõikes ei ole ettevõtet jätkusuutlikult ja kasumlikult majandatud, kuigi igaastaselt on suudetud majanduskriisi järgset kahjumit vähendada.

Ettevõtte juhtkond peab kaaluma kõiki võimalusi, et muuta ettevõtte kiiremini jätkusuutlikuks majandusüksuseks. Selleks teeb käesoleva töö autor eelnevate analüüside ja järelduste alusel järgmised ettepanekud.

1. Võimalusel suurendada ettevõtte varade efektiivset kasutamist.
2. Kaaluda võimalust võõrkapitali abil tootmistegevust efektiivsemaks muuta.
3. Võimalusel püüda vähendada ärikulusid.
4. Suurendada müügitulu - korrigeerida ja tõsta toode hindu.
5. Laiendada turundustegevust ning seeläbi suurendada kliendibaasi.

Tehtud ettepanekud peaks edaspidi aitama hoiduda vigadest, mis eelnevatel majandusaastatel on tehtud ja aitama plaaneerida edaspidist majandustegevust nii, et ettevõtte saaks jätkata tegevust jätkusuutlikku majandusüksusena.

VIIDATUD ALLIKAD

Kirjandus

1. **Alver J., Reinberg L.** (2002). *Juhtimisarvestus*. Tallinn: Deebet. 436 lk.
2. **Alver L., Alver J., Reinberg L.**(2004). *Finantsarvestus põhikursus*. Tallinn: Deebet. 429 lk.
3. **Alver, L., Alver, J.** (2009). *Finantsarvestus põhikursus*. Tallinn: Deebet. 503 lk.
4. **EE: Eesti Entsüklopeedia 11. Köide.** (2002), muudetud 2012 . Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastuse AS. 784 lk.
5. **Glautier M.W.E., Underdown B.** (1991) *Accounting Theory and Practice*. London: Pitman. 657 lk.
6. **Higgins, R. C.** (2012). *Analysis for Financial Management*. International Edition. 459 lk.
7. **Ilisson, R.** (2004) *Finantsanalüüs ja planeerimine*. Tallinn: Nõu. 451 lk.
8. **Kallas, K.** (2002) *Finantsarvestuse alused*. Tallinn: Raamatutrükikoda. 335 lk.
9. **Kõomägi, M.** (2006) *Ärirahandus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. 276 lk.
10. **Lääts, K., Peets, P.** (1999) *Vastutus põhine arvestus - üks controllingu juurutamise eeldusi organisatsioonis*. Tartu: Rafiko. 144 lk.
11. **M.W.E. Glautier, B. Underdown.** (1992) *Accounting Theory and Practice*. UK: Fourth Edition. 836 lk.
12. **Mereste, U.** (2003) *Majandusleksikon I*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastuse AS. 644 lk.
13. **Mereste, U.** (2003) *Majandusleksikon II*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastuse AS. 604 lk.
14. **Rünkla, J.** (2003) *Ärianalüüs*. Tallinn: Külim. 182 lk.
15. **Stolowy, H., Lebas, M.J., Ding Y.** (2010) *Financial Accounting and Reporting A Global Perspective*. United Kingdom: Cengage Learning EMEA. 786 lk.
16. **Tearu A., Krumm E.** (2005) *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Pegasus. 232 lk.

Elektroonilised allikad

1. **Ashta. A.** *Sustainable growth rates: refining a measure. Strategic Change, 2008.*
EBSCOhost Web [WWW] <http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=4&sid=4045777d->

- [3b22-4b25-a29a-2fd1a76861ce9%40sessionmgr110&hid=104&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#db=bth&AN=348526272](#) (28. 11. 2014).
2. Ettevõtlus- ehk ärikeskonna analüüs. *EAS* [WWW] <http://www.eas.ee/et/alustavale-ettevotjale/aeriidee-ja-aeriplaani-koostamine/olukorra-hinnang-oma-tegevusalal/makrokeskkonna-analueues> (15. 11. 2014).
 3. Ettevõtte hindamine ja arendamine. *Haridus ja teadusministeerium. Innove.* [WWW] (http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettev%C3%B5tlus%C3%B5pe/Mis%20toimu%20ettev%C3%B5ttes_Ettev%C3%B5tte%20hindamine%20ja%20arendamine.pdf http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/charter/docs/charter_et.pdf) (14. 10. 2014).
 4. Euroopa Väikeettevõtluse Harta 2000. [WWW] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/charter/docs/charter_et.pdf (28. 10. 2014).
 5. Globaalne ettevõtlusmonitoring 2013. Eesti Raport. *Eesti Arengufond.* [WWW] http://www.arengufond.ee/wp-content/uploads/2014/11/GEM_2013_raport.pdf (15. 11. 2014).
 6. **Higgins, R. C.**, How Much Growth Can a Firm Afford? *Financial Management* (1972) EBSCOhost Web [WWW] <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=cf15b313-0961-445d-acc7-1370b9ad0971%40sessionmgr4002&vid=8&hid=4207> (09.12.2014).
 7. Mõisted ja meetodika – Eesti Statistikaamet. [WWW] <http://www.stat.ee/> (28.11.2014).
 8. **Palmipuu, M.** Finantssuhtarvud kaasajal. *Pärnu Konverentsid, 2013* [WWW] (<http://www.konverentsid.ee/wp-content/uploads/2012/11/mai-palmipuu-finantssuhtarvud-kaasajal.pdf>) (10.12.2014).
 9. Põhikiri. Eesmärgid. *Eesti Masinatööstuse Liit.* [WWW] <http://www.emliit.ee/pohikiri> (20. 11.2014).
 10. **Raudjärv, R.** Töötlev tööstus taastub kriisist. *Eesti Statistika Kvartalikirj. 4/10. Quarterly Bulletin of Statistics.* Eesti Statistikaamet. [WWW] <http://www.stat.ee/> (12.12.2014).
 11. **Sloog, U.** Milline on finantssuhtarvude roll varajaste hoiatusmärkidena ja kuidas suhtarvused tõlgendada 1.osa, 2.osa. *Raamatupidaja.ee* 2008. [WWW] (<http://raamatupidaja.ee/204077art/>) (12.12.2014).

12. **Stepanyan Armen.** Performance assessment of Major U.S. Airlines via cash flow ratios. *Annals of the University of Oradea.* (12 -1, 2013). EBSCOhost Web [WWW] <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=eb4d79f6-d6b0-4320-afbc-73a632f6bb03%40sessionmgr4003&vid=74&hid=4101> (16. 11.2014).
13. **Tarantino, D.** Determining Sustainable Growth. *Physician Executive, 2004.* EBSCOhost Web [WWW] <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=57&sid=06af178b-e9c9-4653-b155-99de289a4172%40sessionmgr112&hid=118&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#db=bth&AN=15317638> (04. 12.2014).
14. TO001: Tööstustoodang jooksevhindades tegevusala (EMTAK 2008) järgi. (Andmed uuendatud 21.03.2014). - Eesti Statistika Andmebaas. [WWW] <http://www.stat.ee/> (16.10.2014).
15. TO0093: Tööstusettevõtete vara, kohustused ja omakapital tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi.(Andmed uuendatud 21.03.2014). – Eesti Statistika Andmebaas.[WWW] <http://www.stat.ee/> (01.12.2014).
16. TO0094: Tööstusettevõtete tulud, kulud ja kasum jooksevhindades tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi. (Andmed uuendatud 21.03.2014). - Eesti Statistika Andmebaas. [WWW] <http://www.stat.ee/> (01.12.2014).
17. Äripäeva Infopank. Ettevõtete aastaaruanded. [WWW] <http://infopank.aripaev.ee/> (01.10.2014).

LISAD

Lisa 1. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. bilansid

Aasta	2010	2011	2012	2013
aktiva				
Varad				
Raha ja pangakontod	17859	18813	15144	16190
Nõuded	4036	2793	4495	1579
Ettemaksed	228	0	731	0
Varud	21410	0	0	0
Käibevara kokku	43533	21606	20370	17769
Põhivara	16718	14554	12796	11038
Vara kokku	60251	36160	33166	28807

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded

Lisa 1. järg 1. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. bilansid

Aasta	2010	2011	2012	2013
passiva				
Lühiajalised kohustused				
Võlad tarnijatele	2106	1395	3380	1432
Võlad töövõtjatele	4636	3028	2700	1916
Maksuvõlad	1717	1534	1578	1436
Kohustused kokku	8459	5957	7658	4784
Omakapital				
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556
Kohustuslik reservkapital	256	256	256	256
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	76648	48980	27391	22696
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-27668	-21589	-4695	-1485
Kokku omakapital	51792	30203	25508	24023
Kokku kohustused ja omakapital	60251	36160	33166	28807

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded

Lisa 2. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. kasumiaruanded

aasta	2010	2011	2012	2013
Müügitulu	131888	141508	159916	141762
Kaubad, toore, materjal, teenused	88089	94824	102114	92674
Mitmesugused tegevuskulud	15541	17401	14955	15580
Tööjõukulu	52550	48710	45791	33235
Põhivara kulum ja väärtuse langus	3382	2164	1758	1758
Kokku ärikasum (-kahjum)	-27673	-21591	-4702	-1485
Intressitulud	5	2	7	0
Kasum (kahjum) enne maksustamist	-27668	-21589	-4695	-1485
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-27668	-21589	-4695	-1485

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded

Lisa 3. Santeksis OÜ 2010 – 2013. a. rahakäibearuanded

aasta	2010	2011	2012	2013
Rahavood äritegevusest				
Ärikasum	-27673	-21591	-4702	-1485
Korrigeerimised				
Põhivara kulum ja väärtuse langus	3382	2164	1758	1758
Kokku korrigeerimised	3382	2164	1758	1758
Äritegevusega seotud nõuete ja maksete muutus	-10115	22881	-2433	3647
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	2248	-2502	1701	-2874
Kokku rahakäive äritegevusest	-32158	952	-3676	1046
Kokku rahakäive investeerimistegevusest	5	2	7	0
Kokku rahakäive	-32153	954	-3669	1046
Raha ja ekvavilendid perioodi alguses	50012	17859	18813	15144
Raha ja ekvavilentide muutus	-32153	954	-3669	1046
Raha ja ekvavilendid perioodi lõpus	17859	18813	15144	16190

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded

Lisa 4. Santeksis OÜ bilansi horisontaalanalüüsi andmed

aasta	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Aktiva										
Raha ja pangakontod	17859	18813	15144	16190	954	5%	-3669	-20%	1046	7%
Nõuded	4036	2793	4495	1579	-1243	-31%	1702	61%	-2916	-65%
Ettemaksed	228	0	731	0	-228	-100%	731	0%	-731	-100%
Varud	21410	0	0	0	-21410	-100%	0	0%	0	0%
Muud lühiajalised nõuded	0	0	0	0	0	0%	0	0%	0	0%
Käibevara kokku	43533	21606	20370	17769	-21927	-50%	-1236	-6%	-2601	-13%
Põhivara	16718	14554	12796	11038	-2164	-13%	-1758	-12%	-1758	-14%
Varad kokku	60251	36160	33166	28807	-24091	-40%	-2994	-8%	-4359	-13%
Passiva										
Lühiajalised kohustused										
Võlad tarnijatele	2106	1395	3380	1432	-711	-34%	1985	142%	-1948	-58%
Võlad töövõtjatele	4636	3028	2700	1916	-1608	-35%	-328	-11%	-784	-29%
Maksuvõlad	1717	1534	1578	1436	-183	-11%	44	3%	-142	-9%
Lühiajalised kohustused kokku	8459	5957	7658	4784	-2502	-30%	1701	29%	-2874	-38%
Kohustused kokku	8459	5957	7658	4784	-2502	-30%	1701	29%	-2874	-38%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 4. järg 1 Santeksis OÜ bilansi horisontaalanalüüsi andmed

aasta	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Omakapital										
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556	0	0%	0	0%	0	0%
Kohustuslik reservkapital	256	256	256	256	0	0%	0	0%	0	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	76648	48980	27391	22696	-27668	-36%	-21589	-44%	-4695	-17%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-27668	-21589	-4695	-1485	6079	-22%	16894	-78%	3210	-68%
Kokku omakapital	51792	30203	25508	24023	-21589	-42%	-4695	-16%	-1485	-6%
Kokku kohustused ja omakapital	60251	36160	33166	28807	-24091	-40%	-2994	-8%	-4359	-13%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 5. Santeksis OÜ bilansi vertikaalanalüüsi andmed

					Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %
aasta	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Aktiva										
Raha ja pangakontod	30%	52%	46%	56%	22%	76%	-6%	-12%	11%	23%
Nõuded	7%	8%	14%	5%	1%	15%	6%	75%	-8%	-60%
Ettemaksed	0%	0%	2%	0%	0%	-100%	2%	0%	-2%	-100%
Varud	36%	0%	0%	0%	-36%	-100%	0%	0%	0%	0%
Muud lühiajalised nõuded	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Käibevara kokku	72%	60%	61%	62%	-13%	-17%	2%	3%	0%	0%
Põhivara	28%	40%	39%	38%	13%	45%	-2%	-4%	0%	-1%
Varad kokku	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Passiva										
Võlad tarnijatele	3%	4%	10%	5%	0%	10%	6%	164%	-5%	-51%
Võlad töövõtjatele	8%	8%	8%	7%	1%	9%	0%	-3%	-1%	-18%
Maksuvõlad	3%	4%	5%	5%	1%	49%	1%	12%	0%	5%
Lühiajalised kohustused kokku	14%	16%	23%	17%	2%	17%	7%	40%	-6%	-28%
Kohustused kokku	14%	16%	23%	17%	2%	17%	7%	40%	-6%	-28%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 5. järg 2 Santeksis OÜ bilansi vertikaalanalüüsi andmed

					Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %
aasta	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Omakapital nimiväärtuses	4%	7%	8%	9%	3%	67%	1%	9%	1%	15%
Kohustuslik reservkapital	0%	1%	1%	1%	0%	67%	0%	9%	0%	15%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	127%	135%	83%	79%	8%	6%	-53%	-39%	-4%	-5%
Aruandeaasta kasum	-46%	-60%	-14%	-5%	-14%	30%	46%	-76%	9%	-64%
Kokku omakapital	86%	84%	77%	83%	-2%	-3%	-7%	-8%	6%	8%
Kokku kohustused ja omakapital	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 6. Santeksis OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüsi andmed

					Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %
aasta	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Müügitulu	131888	141508	159916	141762	9620	7%	18408	13%	-18154	-11%
Kaubad, toore, materjal, teenused	88089	94824	102114	92674	6735	8%	7290	8%	-9440	-9%
Mitmesugused tegevuskulud	15541	17401	14955	15580	1860	12%	-2446	-14%	625	4%
Tööjõukulu	52550	48710	45791	33235	-3840	-7%	-2919	-6%	-12556	-27%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	3382	2164	1758	1758	-1218	-36%	-406	-19%	0	0%
Kokku ärikasum (-kahjum)	-27673	-21591	-4702	-1485	6082	-22%	16889	-78%	3217	-68%
Intressitulud	5	2	7	0	-3	-60%	5	250%	-7	-100%
Kasum (kahjum) enne maksustamist	-27668	-21589	-4695	0	6079	-22%	16894	-78%	4695	-100%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-27668	-21589	-4695	-1485	6079	-22%	16894	-78%	3210	-68%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 7. Santeksis OÜ kasumiaruande vertikaalanalüüsi andmed

aasta					Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %	Muutus absoluutne	Muutus %
	2010	2011	2012	2013	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Müügitulu	100%	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kaubad, toore, materjal, teenused	67%	67%	64%	65%	0%	0%	-3%	-5%	2%	2%
Mitmesugused tegevuskulud	12%	12%	9%	11%	1%	4%	-3%	-24%	2%	18%
Tööjõukulu	40%	34%	29%	23%	-5%	-14%	-6%	-17%	-5%	-18%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	3%	2%	1%	1%	-1%	-40%	0%	-28%	0%	13%
Kokku ärikasum (-kahjum)	-21%	-15%	-3%	-1%	6%	-27%	12%	-81%	2%	-64%
Intressitulud	0%	0%	0%	0%	0%	-63%	0%	210%	0%	-100%
Kasum enne maksustamist	-21%	-15%	-3%	0%	6%	-27%	12%	-81%	3%	-100%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-21%	-15%	-3%	-1%	6%	-27%	12%	-81%	2%	-64%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 8. Santeksis OÜ finantssuhtarvud

suhtarvu nimetus	aasta			
	2010	2011	2012	2013
Likviidsussuhtarvud				
Puhaskäibekapital, eurodes	35075	15649	12712	12985
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja, kordades	5	4	3	4
Likviidsuskordaja, kordades	3	4	3	4
Maksevalmiduskordaja, kordades	2	3	2	3
Võla/omandi suhtarv, kordades	0	0	0	0
Omakapitali kordaja, kordades	1	1	1	1
Käibekapitali kasutamise suhtarvud				
Vara käibesiduvus, kordades	2	4	5	5
Põhivara käibesiduvus, kordades	8	10	12	13
Keskmine laekumisperiood, päevades	9	6	9	3
Keskmine tasumisperiood, päevades	5	3	6	3
Rentaabluse suhtarvud				
Käibe puhasrentaablus, %	-21%	-15%	-3%	-1%
Varade puhasrentaablus (ROA), %	-46%	-60%	-14%	-5%
Omakapitali rentaablus (ROE), %	-53%	-71%	-18%	-6%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 8. järg. 1. Santeksis OÜ finantssuhtarvude tabel

Suhtarvu nimetus	Aasta			
	2010	2011	2012	2013
Kapitalstruktuuri suhtarvud				
Omakapitali osatähtsus, kordades	86%	84%	77%	83%
Omakapitali võlasiduvus, kordades	0,2	0,2	0,3	0,2
Rahakäibe suhtarvud				
Puhaskasumi rahasiduvus, %	116%	-4%	78%	-70%
Kohustuste rahasiduvus, %	-380%	16%	-48%	22%
Põhivara rahasiduvus, %	-91%	3%	-10%	3%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

Lisa 9. Santeksis OÜ jätkusuutlikkuse analüüsi aluseks olevate finantssuhtarvude tabel

Jätkusuutlikkuse suhtarvud					
Aasta	2009	2010	2011	2012	2013
Tasuvuse(kasumi) marginaal %	-26%	-26%	-20%	-14%	-3%
Varade käibesagedus, kordades	1	2	2	4	4
Reinvesteerimise määr %	100%	100%	100%	100%	100%
Omandikordisti, kordades	1,5	1,1	1,2	1,2	1,3
Jätkusuutlik kasv %	-45%	-44%	-55%	-76%	-17%
Tegelik kasv(müügitulude kasv) %	0%	-3%	7%	13%	-11%

Allikas: Santeksis OÜ 2010 – 2013 aasta majandusaasta aruanded (autori arvutused)

SUMMARY

ASSESSMENT OF SUSTAINABILITY AND DEVELOPMENT PROSPECTS BASED (ON THE EXAMPLE OF OÜ SANTEKSIS)

Maire Landsberg

Language: Estonia

Pages: 64

References: 33

Keywords: Sustainability Analysis; Horizontal and vertical analysis of balance sheet; Ratio Analysis; Bankruptcy Forecast; Cash Flow Statement Analysis; SWOT Analysis; PEST Analysis.

Figures: 15

Tables: 2

Appendixes: 9

Santeksis OÜ is one of the smallest metal processing company that has continuously operated in the same field for over 18 years. The main areas of activity are casting of light metals, processing of light metals and metal recycling.

In this thesis the company's sustainability and future prospects by analyzing the evaluation of previous periods of economic indicators and to identify the key factors that have affected the company's activities in the period under investigation was carried out.

The main purpose was to analyze and evaluate the company's performance in previous periods, in order to find out how they are affected to the economic sustainability of the company and whether the company is a sustainable economic entity.

In order to realize the target of the thesis, the author has set the following tasks.

1. Describe based on publicly available sources the company's sustainability analysis and nature of the growth of sustainability, analytical methods and the nature of analysis of annual economic reports, provide an overview of the balance sheet and income statement horizontal analysis, the company's cash flow analysis and the analysis of economic ratios.
2. Identify methods to evaluate prospects for the development and evaluation of methods for bankruptcy forecast.
3. To carry out the company's balance sheet and income statement horizontal and vertical analysis, economic ratios analysis, cash flow statement analysis, prognosis of sustainability and risk of corporate bankruptcy.
4. Compare the company's ratios, based on data available by Statistics Estonia, with the figures for the similar companies in the business area arithmetic averages.
5. Assess the company's development prospects, using methods of evaluation and assessment of internal- and external environment.
6. Based on analyses to propose suggestions to improve the company's financial results.

After performing the balance sheet and income statement horizontal analysis, it was revealed that the company's balance sheet total has decreased significantly over the analysed years due to the decrease in assets. The company has made loss in all analysed years, but from year to year it has been managed to decrease the loss-making, companies equity has been changed positively.

The horizontal analysis of company's balance sheet and income statement showed that uneven changes over the years have happened in other indicators that have been analyzed, which reflects in the author's opinion, the company's economic instability. The continuous decline of company's assets may be a direct threat to the sustainability of the company.

The company's balance sheet and income statement vertical analysis revealed that a very large proportion of operating expenses has negatively affected the company's profits. All the analyzed periods, the company had operating expenses larger than company's sales revenues, and consequently the company has been loss-making over the years analyzed.

In the opinion of the author of the thesis, the company's management has to implement measures to reduce costs and increase sales revenues, because current practice is not sustainable and profitable.

During analysis and evaluation of the ratios, the author of a thesis used the trend analysis, as well as the traditional method in which the standard ratios are compared with Statistics Estonia arithmetic averages for the similar companies in the business area.

Santeksis OÜ short-term and long-term liquidity indicators are in satisfactory condition and there is no threat to the sustainability of the company. The company's liquidity indicators over the years have been quite high, which could mean that liquid funds are not utilized to promote economic development and improvements.

The analysis of floating assets ratios, showed that the floating assets has been positive for Santeksis OÜ for all years and from year to year - more intensive use of resources has been noticed.

Company profitability indicators have been negative for all analyzed years. The company has not been able to utilize the assets at their disposal, to implement profitability. The company's management must implement measures to manage more profitably to grow net profit.

Capital structure ratios analysis showed that over 50% of the company's assets are purchased using equities and the the company's payment obligations are positive.

The company's cash flow statement analysis showed that during the analyzed period, there has been a negative cash flow from operating activities in 2010 and 2012, and the money received is used uneconomically.

Sustainability analysis showed that in all the years the company's sales revenue growth figures were higher than the sustainable growth rate indicators. This result confirms that the company has not been able to generate cash-flow. Such a situation is a threat to the sustainability of the company, and indicates that further operations as an independent business entity can be jeopardized.

During the analysis in the thesis, it was carried out the evaluation of the company's future prospects, using the method of of the company's internal and external environment analysis.

Company internal environment analysis evaluated the company's internal strengths and weaknesses, threats and opportunities to Santeksis OÜ. As a result of analysis performed, author assessed as biggest strength long-term experience in metal processing and metal production in the area, and the greatest opportunity is to increase its customer base through marketing activities and thus demand increase. The company's biggest weakness is outdated production facilities and the greatest threat the shortage of skilled workers in the labor market.

Analyses and evaluations performed during the analysis of this thesis, revealed that the company is not sustainable.

In the author's opinion, the company's management must to implement measures to reduce costs and increase sales revenues in order to grow net profit. During the years, analyzed in this thesis, company has not been managed sustainably and profitably. During the years, analysed in this thesis, is company not manaced in sustainably and profitably, nevertheless, from year to year economic loss is deccreased after global economic crisis.

Management of the company must consider possibilities to change the company faster into economically sustainable entity. Based on previous analyses and conclusions, the author of this thesis proposes following measures

1. If possible to increase the effectiveness of utilization of corporate assets.
2. Consider the possibility of inclusion of debt capital to make production more efficcient.
3. If possible, reduce business costs.
4. To increase sales revenues - to adjust and raise prices of products.
5. To expand marketing and thereby increase the customer base.

Conclusions of performed analyses and proposals in this thesis could help owners of Santeksis OÜ to avoid in the future mistakes, that have been made previously.

Deklareerin, et käesolev lõputöö, mis on minu iseseisva töö tulemus, on esitatud Tallinna Tehnikaülikooli diplomi taotlemiseks ning selle alusel ei ole varem taotletud akadeemilist kraadi ega diplomit.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjanduslikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Autor: Maire Landsberg, 13. jaanuar 2015

Üliõpilaskood: 094864BDMR

Töö vastab kehtivatele nõuetele.

Juhendaja:
(Eesnimi Perenimi, 13. jaanuar 2015)

Kaitsmisele lubatud: ”.....” 2015

TTÜ TK kaitsmiskomisjoni esimees:

.....
(nimi, allkiri)